

Egész évre	1150 Lei
Félévre	600 "
Negyedévre	320 "
Egy órára	110 "

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

SELECT-MOZGO

Sakk-játékos

(vagy Vilnai leány)

Henry Dupuy Marnel regénye nyomán. Főszerepben Charles Dullin és Edith Jehanne.
Monopol Dorian

Chanukka két szimbóluma

Kétezerkilencvenhárom éve éppen, Kiszlev hónap huszonötödikén, hogy a sziriai görögök által megszenteltetett jeruzsálemi templomot Juda Makkabi visszahódította, hosszú, elszánt, bátor harcok után, kicsiny csapatával. És a hódítás nyomán szimbólum fakadt: chanukka, az avató lángok örök szimbóluma. Nagyságunk, lelki hatalmunk kettős eszményképe.

Mi volt — kérdezzük — lényege és lelke a makkabeusok küzdelmének? Mi birta rá Modein városában az ósz Matatjahu ben Jochanant, hogy a görögök által a piacon föllított oltárhoz lépő zsidót leterítse? Mi birta rá fiait: Jochanant és Sámuel és Judát és Jothánt és Eleázárt, hogy elmenjenek a sziklában elbujt zsidókhoz és ellentállásra és harca gyűjték.

— Hiszen — mondja a Midrás egy helyütt — nem voltak sokan és éhesek és lerongyolódottak voltak. Mégis jöttek, sietve, lelkesen, mert egy lángot láttak maguk előtt.

Mi volt e láng, amit követtek? A láng a zsidó nép önfentartási ösztöne volt, meg nem magyarázható, a logika mércéivel le nem mérhető, a jók és nemesek örökön élő érzése, amely frissen lobog évezredek óta bennünk. A láng olthatatlan. Magunknak élni, önmagunkban önmagunk eszméit kitermelni; a magunk erkölcsét követni, a magunk egyedülvalóságában élni: zsidónak lenni, zsidó népek. Ezt a lángot követtek a barlangokból harca toborzott zsidók, akik nem tudtak meghajolni a görög parancs előtt: „Légy görög, vallásodban és szokásaidban, eszméidben és életfelfogásodban!”

Nem akarták követni ezt a parancsot és a Hasmonausokkal járták a hartereket, kezdetleges harci felszerelésekkel, Judával, „a fiatal oroszlánnal” az élen. Szembe mertek szállani Apolloniussal, akinek „huszszor akkora serege volt”, a láng, amely bennük tüzelt, csodákat tett. Apollonius elesett és Juda lefektette a görög vezér kardját és ezzel újabb győzelemre vitte seregét. És Bet Haran mellett megint győzött a maroknyi zsidó csapat. Antiochusz király újabb hadvezéreit küldötte ellenük, Nikanort és Gorgiást a parancsot, hogy vegyenek igénybe annyi katonát, amennyit akarnak, de ezt a makacs népet semmisítsék meg.

Es akkor jött a *bét-sóni* győzelem, a legnagyobb ebben a hadjáratban, a döntő harc, amelynek nyomán elfoglalhatták Jeruzsálemet és újraavatták a pogány kézzel megbecstelenített templomot.

E cselekedet nyomán pedig egy másik szimbólum fakadt, amelyet chanukka mécsesei hirdettek:

Amikor pedig a Makkabeus ifjak és harcosaik hozzáálltak a Templom megtisztításához, miután oltárként kötömböt helyeztek oda, ahol előbb Zeusz szobra állott, meg akarták gyújtani az örök mécses lángját. De szentségtörő kezek, amelyek a zsidó pergamenteket, amelyekre az örök erkölcs normái és parancsai, a tiszta és boldog élet forrása vagyont megírva, széjjelrombolták, ugyanazok a kezek elkobozták és elrabolták a szentelt olajat is.

Es a harcosok már úgy látták, hogy győzelmük gyümölcsét nem tudják leszedni. Mert hiszen azért járták a veszély utjait, azért állottak szembe a tulerővel, hogy eljussanak Jerusoláimba, a Templomba, amely a zsidó lelki tisztaság székhelye, hogy ott a zsidó szentség uralmát ismét visszaállítsák.

Mégis találtak egy korsó szentelt olajat. Mások egyetlen napra tellett csak a korsóból, de most, csoda történt és a korsó tartalma nyolc napig égett, amíg új szent olajat lehetett beszerezni.

Nyolc napon át, mialatt a harcosok némelyike az olajat, a nyugalom, a láng táplálékának e jelképét szedték és sajátolták, azalatt a többiek eltakarították a

romokat, gyökeresen megtisztították a megfertőzött templom minden zegézugát. Munkásokká, termelőkkel változtak a harcos férfiak. És közben a mécses égett.

Ime a másik szimbólum! Szentségünket bemocskolják, emberi méltóságunkba belegázolnak, romokba döntik mindazt, ami évezredek megne-

mesbedett hagyományát jelképezi és ime mindig jön a csoda, lángok kékében, amik fölfelé törnek és maguk körül világosságot terjesztenek.

Lángok ébrednek a sziveinkben, ősi szentségek. Amik nem mérhetők le az okoskodás mércéivel, amiknek sajátos törvényeik vannak, nekünk adtak, hogy szörjünk fényüket a világba és általuk világosítsuk az emberiséget.

A magunk templomat, a lelkünk

szentélyeit nem tudják lerombolni. Örökön élő eszmék lángjai lobognak föl bennünk letiprottságunkban. Lángok, egyre növekvő, mind nagyobbodó lángok szimbolizálják, kik vagyunk mi: örökön élő, örökké igazságot és emberiséget hirdető, szenvedési és megalázottsága közepette is egyenestartású nép.

Csodák, a világosság, a szent lángok csodájának büszke népe.

Hatalmas parlamenti kampányt indított a nemzeti parasztpárt a diákzavargások miatt a kormány ellen

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamenti szombat esti és vasárnapi ülésein a nemzeti parasztpárt megkezdte hatalmas kampányát a kormány ellen, amelyet felelőssé tesz a zavargásokért.

A kamara szombati ülésén D. Manu lelkész, nemzeti parasztpárti szólt fel.

— Az újságok híradásai szerint — mondotta Manu lelkész interpellációjában — a kormány erélyes szankciókat fogantatott a kolozsvári és nagyváradai rombolások ügyében. A szankciók közé tartozik a kultuszminiszter távirata, amelyben utasítja a szamosújvári püspökséget, hogy Titus Malaiu lelkész, a teológiai akadémia tanárát függeszse fel állásából.

— Elismerem, hogy a kormánynak joga, sőt kötelessége megbüntetni a bűnösöket, annál is inkább, mert ezt a nemzeti parasztpárt kérte legerélyesebben, de nem értem azt, hogy ezek az intézkedések miért részlegesek és izoláltak.

— Malaiu lelkész felfüggesztését jogtalanak találom mindaddig, míg a kormány büntetlenül hagyja a diákság megrentőit, a lelketlen lázítókat.

— Kérdelem a kormánytól: mi az oka annak, hogy Cuza és Catureanu professzorokkal szemben nem tették meg a szükséges lépéseket azok felfüggesztésére, akkor, amidőn tudott dolog, hogy a diákság körében ők az antiszemita főagítátorok,

az egyik Erdélyben, a másik a regátban — Kérdelem a kormányt, miért nem világosítja fel a kamarát

Mosoiu tábornok szerepéről a nagyváradai diákkongresszuson?

Ugy látszik Mosoiu tábornokot azzal fogják megbüntetni, hogy a legközelebbi kormányátalakításnál, miniszterré ütik majd. A jelentéktelen bűnösök üldözésével nem fog a kormány gátat vetni a további antiszemita hecceknek mindaddig, míg a főbűnösök el nem nyerik büntetésüket.

— Meggyőződésünk szerint a kormány a bűnös, amely ingyen bocsátott rendelkezésére a kongresszistáknak külön vonatokot, az a kormány, amely a költségvetésre való hivatkozással sem volt hajlandó 75 százalékos redukción adni a középiskolai tanárok országos kongresszusára utazóknak.

Bűnösök a kormány tagjai, akik a kongresszus előtt titkos összeköttetésben állottak a diákokkal.

Bűnösök azok, akik alapokat bocsátottak a diákok rendelkezésére. Hogy milyen célra, arra majd máskor fogok rámutatni.

— Bűnösök a hatóságok, amelyek nem teljesítették kötelességüket.

Bűnösök azok, akik gyűlöletet szítanak a zsidóság ellen, téves doktrínák alapján, amelyeket nem állanak Krisztus tanáiként hirdetni.

— Miért tesznek lépéseket tehát a váradi és kolozsvári tragédia másod és harmad-

rendű szereplői és nem mindazok ellen, akik szegényt hoztak a civilizált világ előtt országunkra?

— Kérem az összes bűnösök szigorú megbüntetését, cselekményük nagyságának arányában, legyenek bármilyen magasállású személyiségek, pártáryalatra való tekintet nélkül.

— Higgyék el nekem, hogy nem tesznek jó szolgálatokat az országunk a másod és harmadrendű bűnösök megbüntetésével.

A fulmináns beszéd után Manu lelkész kérte, hogy bocsássák rendelkezésére a belügyminisztériumi jegyzőkönyvet az eseményekről, hogy azokkal részletesebben is foglalkozhassanak majd.

Madgearu nincs megelégedve a foganatosított szankciókkal

A kamara vasárnapi ülését Saveanu elnök nyitotta meg. A kormány részéről jelen voltak Bratiaru Vintila miniszterelnök, Duca, Inuceletz, Nistor és Dimitriu miniszterek.

Virgil Madgearu megismételte a belügyminiszternek feltett kérdését a nagyváradai és kolozsvári rombolások ügyében. Kijelenti, hogy az ügyben megtett lépések későn érkeztek és nem folynak megfelelő mederben. Epen ezért olyan irányú határozatokat kell hozni, hogy ugy az erkölcsi, mint az anyagi károkat természetben térítse meg a kormány.

Aurel Dobrescu: Miért szerveztek agitációkat Erdélyben. (Általános vihar.)

Alimanistean és Titus Constantinescu tiltakoznak. Madgearu pedig rendreutastást kér.

Saveanu közbelép és rendreutastja a vihart előidézőket.

Madgearu folytatja beszédét és kijelenti, hogy

A külföldön tanuló román diákokat bojkottálják kollégáik az erdélyi rombolások miatt

A nemzeti parasztpárt Bukarestben megjelenő hivatalosának tegnapi számában egy Rouenben tanuló román diák levele jelent meg. A levelet, amely beszédesen mutat rá arra a hatásra, amelyet külföldön az erdélyi rombolások híre kiváltott, itt közöljük:

„Mikor az erdélyi rombolásoknak a híre a párisi „Le Quotidien” című lap utján ide is elérkezett, a roueni francia egyetemi hallgatók határozatilag kimondták, hogy Rouenben tanuló román diákokkal mindennemű, akár személyi összeköttetést is megszakítanak.

Ezt a határozatot magukévé tették a Rouenben tanuló angol, lengyel, litván és japán diákok is. A határozatot azzal indokolják, hogy a francia diákság nem tarthat fenn kapcsolatokat romboló elemekkel.

Ilyenformán a roueni egyetem harminc román hallgatója teljesen elszigetelve maradt az egyetem többi diákjaitól.

A levélhez a „Dreptatea” a következő kommentárt fűzi:

nincs megelégedve a kormány által foganatosított szankciókkal, mert azok inkább politikai, mint adminisztratív jellegűek.

Duca válaszában kijelenti, hogy a pénzre vonatkozó kijelentéseket már tíz napja hallja, de jónapl nem lehet elképzelni, hogy a kormány támogatta volna az erdélyi agitációt. A kormány szigorú szankciókat alkalmazott és talán még fog is alkalmazni.

— Azt tudtam előre, hogy mit akar mondani Madgearu — folytatja — azt, hogy a kormány mondjon le.

Hát nem mondunk le!

Ezután Hans Ottó Roth kéri a kisebbségi iskolák államszegélyét.

Simionescu a bűnösök szigorú megbüntetését kéri

A szenátus tegnapi ülésén felolvasták a kolozsvári joghallgatók memorandumát, amelyben megtagadják a közösséget a regáti diákság akciójával.

Simionescu egyetemi tanár a nagyváradai és kolozsvári eseményekkel foglalkozva, kéri a bűnösök szigorú megbüntetését, mert csak ezzel lehet a rombolásokért elégtételt szolgáltatni.

Scortopiol, az ifjovi Eliadolf Bercovici féle birtok kisajátításának ügyét teszi szóvá.

Stefanescu Goanga a kolozsvári egyetem megbízásából, az egyetemi krízis ügyében interpellál, rámutatva a diákrombolások okaira.

Teofil Lupu kéri a Marinescu-klinika építkezéseinek befejezését.

Raducanu Racovita csatlakozik Simionescu és Stefanescu Goanga felszólalásához, majd Schina tábornok az 1928-as kontingens fegyverberendelésének megszüavott törvényét indokolja.

Szóról szóra leközlött alkalmi levelezőnk tudósítását és a roueni egyetemi hallgatók határozatának, az ott tanuló román diákokra háruló következményeinek súlyosságát a mi diákjaink bírálata bizzuk.

— Az ő kötelességük, hogy az országunk az utóbbi időben oly annyira bemocskolt hirnevét más akciókkal és nem a rombolások által állítsák vissza. A román diákoknak kötelességük, hogy azt a sajnálatos mozgalmat, mely a roueni francia diákság határozatát is maga után vont, gyökeresen megváltottassák, hogy ezáltal megkíméljék a külföldön tanuló román diákokat is hasonló kellemetlenségektől.

1 mt. mosó delain L. 29
Szabó Jenő
divatkülönlegességek
nagyruházában
Cluj Kolozsvár

COLUMBIA

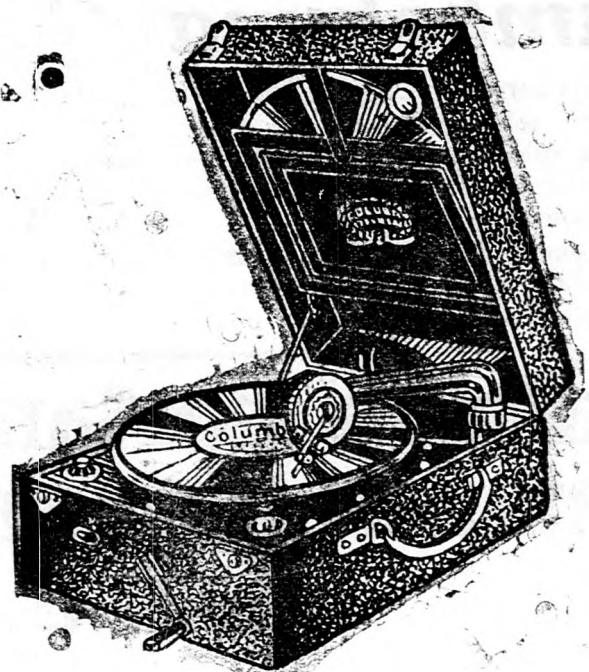
Graphophone Co. Ltd. London

Az egyetlen, tudományos alapon felépített beszélő-gép. Az egyetlen, tudományos alapon gyártott

2 zónás hangdoboz

A stereoskopikusan megszerkesztett hangúr megakadályozza a hang visszavisszadáását. Élet-hűen reprodukálja a hangot. Mindezen előnyöket nyújtja a

Viva-Tonal

Columbia Grafonola

Nagyromániai vezérképviselő: G. M. POGANY, Bucuresti, Bul. Carol 4.

Amerikában ügyvédek, orvosok, filmszínészek, kereskedők és boxbajnokok a szeszcsempészet főmatadorai

Néhány jellemző fejezet a „száraz” Amerika életéből

Ezt a cikket egy párisi magyar újságíró írta, aki rendkívül érdekesen ismerteti az amerikai szeszcsempészet bonnyolult rendszerét és szinte romantikus világát.

A montmartrei elegáns tánclokal pincérei borra való habituéknak kijáró megkülönböztetett tisztelettel köszöntötték az új vendéget. Ez ügyet sem vetve a gérent mézes mázos bókjaira tilt le szokott asztalához. Egy Raspailameret kért. Majd szivarra gyújtva vizsgálta a vasárnapest gazdag „felhajását.”

Ez az ur Léon Guichard, a híres amerikai likörkereskedő — mondotta az előkelő francia kiadóvállalat társaságunkban levő vezetője. Jöjjön, odaviszem az asztalhoz, jól ismerem, érdekes dolgokat mondhat el magának.

Guichard ur lekötözött udvarissággal mosolyog: a legnagyobb örömmel áll mindenben rendelkezésemre annál is inkább, minthogy személyes tapasztalatokkal szolgálhat az amerikai alkoholcsempészek üzemeiről. Nemrég ugyanis még jómaga is... És kitalálva gondolatot, hozzátéveszi:

— Ne gondolja, hogy alkoholt csempésznél Amerikában valami dehonosztató dolog. A legelőkelőbb urak úzik ezt a mellékfoglalkozást: orvosok, ügyvédek, filmszínészek, gazdag kereskedők, sőt még valódi boxbajnokok is! Csak nem beszélnek az esetről. De én megengedhetem magamnak ezt a luxust. Párisban a szabad Franciaország fővárosában vagyunk és különben sem szándékozom a közeljövőben Amerikába visszatérni...

„A legjobb pályák egyike”

Ha azt vélné, hogy Amerikában az alkoholcsempészet romantikus valami, súlyosan téved. Ez ma a legreálisabb és leglukratívabb pályák egyike. A klientúra nagy és állandó, a kereseti percent hatalmas, ezerkétszáz, ezerötven százalék, az áru nem romlandó. Kell ennél racionalisabb business? Igaz, az ember kockáztat, az üzlet nem teljesen veszélytelen. De manapság melyik üzlet nem jár kockázattal?

Ha beszél, izig-vérig amerikai kereskedő benyomását kelti. Hol van ettől a pléhpofájú frakkos gentlemantól a Carmen harmadik felvonásának csempészmantikája?

A háború végén egy nagy francia hajós-

társulat megbízásából Észak-Amerikába utaztam — meséli monsieur Guichard — melynek üzleti és társadalmi életében rövidesen nagy összeköttetésekre tettem szert. Cégem azonban súlyosan érdekelve volt orosz állampapírokban és kölcsönkötvényekben, úgy hogy — ezek rohamos elértéktelenedése után — kénytelen volt felszámolni. Jómagam ugyan elég szép összeget kaptam végkielégítésül, de végeredményben állás nélkül maradtam. A pénzem — az amerikai élet hihetetlenül drága — rohamosan fogyott. Ebben az időben lépett érvénybe az amerikai alkoholtörvény, a csempészet hihetetlenül felburjánzott és rövidesen komoly üzletgá vált, melyben nagy tömegek — a kétdolláros csetteggertől kezdve egészen az óriási öszezgekkel rendelkező gyárosokig, voltak érdekelve. Így nem is nagyon lepott meg egy duszagdag amerikai nagykereskedő ajánlata, ki i merva összeköttetésemet, felkínálta, hogy legyenek alkohol üzleteiben stróhmanja. Nagy kereset, de teljes személyi felelősség. Elfogadtam.

Ez az idő volt az alkoholcsempészet bős-kora. Az üzletet impo trendzere fektették. Francia kereskedelmi hajók szállítottak nekünk alkoholt — itt nagy hasznát vettem kiterjedt ismeretágennek — annál is szívesebben, mert az alkoholtörvény hatalmas francia borkereskedelmi vállalatokat tilt meg egy csapásra. Az átvétel a mi feladatunk volt. Az első időben az ellenőrzés nem volt túlságosan szigorú és utoro-hajóval könnyűzettel partra szállíthattunk árut. Később ez mindig nehezebbé vált. Ekkor már szüntűlt telt olajos tartályokban helyeztünk el légmentesen lezárt alkoholt, de ez sem tarthatott sokáig. Az ellenőrzés mindjobban erősödött és rövidesen le kellett mondanunk az importról. Ekkor megfelelő helyiséget béreltünk ki és magunk rendezkedtünk be az alkohol finomítására és kellő preparálására.

Tüzlőköcsin...

— Talán meg fogja lepni, de biztosíthatom, nem az áru rakárón tartása volt az, — mint gondolhatná — mely nehézséget okozott üzemünknek. A törvény értelmében ugyanis bárki tarthat a lakásán szeszest italt, ebbe a rendőrségnek nincs beleszólasa. Uriakégy-nőkeink, előkelő társadalmi állásu úriemberek,

kiknél vesély nélkül elhelyeztették árufélőseinket. Az egyetlen nehézség, a szállí és problémája volt. A rendőrség — mit tagadjuk — hihetetlenül ügyes és ember legyen az, aki úccára merészkedik a iállal. Hogy a detektívek éterségét kijátszuk, a leghihetlenebb eszközökhöz kellett folyamodnunk. Megtörtént, hogy apácákat ültetünk fel a borszállító kocsiakra. A rendőrség természetesen mit sem gyanított. Vagy ez még sikerültebb trák volt: az önkéntes tüzlőköcsin egyenruhájában, tüzlőköcsin, túlkölve száguldottunk keresztül a városon. A rendőr leállította a közlekedést, szalutált és mi akadálytalanul szállíthattuk le a drága árut. Nem sok idő múlva azonban, látván, hogy

A kolozsvári törvényszék felmentett egy gyermekgyilkossággal vádolt 18 éves anyát

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója ma délelőtt egy részleteiben is megdöbbentő gyermekgyilkosság büntnyét tárgyalta. A vádolt Pascalan Mária 18 éves hajadon ellen az ügyész azt a súlyos vádat emelte, hogy mult év szeptemberében gyermeke született, de édesanyja rábeszélésére a gyermeket bepölyázta és kivitte a falu erdejébe, ahol megfojtotta és egy kőrakásba dugta el.

Nemsokára a fauban szárnyra kelt a hír, hogy Pascalan Mária elevenen elásta ujszülött csecsemőjét, akit azután a kutyák kikaptak a földből és megették. A borzalmas vád, a csucsi csendőrök parancsnokának is fülébe jutott, úgy, hogy három-négy héttel a gyermekgyilkosság elkövetése után a csendőrség dr. Grapini csucsi körorvos kíséretében kiszállott Luncavisagului községbe, ahol megállapították, hogy Pascalan Mária két éven keresztül szeretete unokabátyját, Pascalan Pascut, s szerelmük következményeképen 1926 szeptemberében, a vizsgálat megejtése előtt három, vagy négy héttel, élő gyermeknek adott életet.

A gyermekgyilkos anyja a csendőrök előtt bevallotta, hogy gyermekét szegényében akarta elűntetni s az erdőben egy kőrakásba rejtette el. Pascalan Maria a megjelölt helyre vezette a csendőröket, de a csecsemő már nem volt ott. Ebből arra következtettek, hogy a gyermeket a kutyák vagy az erdei vadak megették.

kitűnő tizleteket csinálunk, egy üveg pezsgőt, mely nekünk 3 dollárba került, 40 dollárért tudunk elhelyezni, mindig több és több konkurrensünk támadt. Az üzletkötést ezek az új elemek — kik nem rendelkeztek elég tőkével — minden lehetséges eszközzel megnehezítették. A rendőrséggel csak lettünk volna, voltak mindenütt embereink, kik rendelkezést huztak társaságunktól és minden vesélyre idejében figyelmeztettek, de a konkurrencia tisztességtelen fogásai minden képzeltet felűmáltak, úgy, hogy rövidesen sokkal jobban kellett tartanunk tőlük, mint a detektívtől.

Egy időben cégünk új mulatót nyitott Baltimoreban: a Moulin Rouget. Ez az üzem, mint Amerika bármelyik mulatója, szeszfogyasztásra volt berendezve. A vendég bejött, feketét kért — mi tudtuk jól mit akar és feketekávé csészében megkapta a maga likörjét, vagy viskijét. Vagy esetleg a cég specialitása — csokoládébombonban kapta az alkoholt. A dolog egészen nyíltan folyt — a megfelelő óvintézkedéseket természetesen megtettük — még a vicclapok is hoztak ilyenfajta dolgokat: mitől vagy részeg Tom? Sok csokoládét ettem a Moulin Rougeban. Minden jól ment volna — gyönyörű összegeket kerestünk, míg végre a végtelékig felkerekedett konkurrencia kényszerítette a rendőrséget, hogy rajtuküssenek. Botrány. Óriási pénzbírságot vetettek ki ránk, bezárták a mulatót és a garantot — az én stróhmannomat — mert már nekem is volt — ki minden felelősséget magára vállalt, rövid időre becsukták.

Négyévi alkoholkereskedelem tanulságai

— Volna-e kedve újakezdeni a pályát?
— Nem. Ma már annyi a konkurrens, hogy szinte lehetetlen komolyan dolgozni. Ma már mindenki szeszkereskedéssel foglalkozik: éppen ma olvasom, most fogták le egyik legügyesebb ügynökünket: Jack Johnsot, a néger világbajnokot. Azonkívül a dolog annyi izgalommal jár, hogy négy évnel tovább nem lehet bírni ideggel. És ha jól is keres az ember, rengetegét költ: egy izgalomban eltöltött nap után kell az embernek szórakozás. És ez rengeteg pénzbe kerül. Nők... Jó, hogy vége!

— Gondolja, hogy a tija mat rövidesen felfüggesztik?

— Nem. A törvényt annak idején, állítólag azért hozták meg, hogy a munkás ne költse el egész keresetét italra. Nos, ma még többet költ, mert éppen annyit iszik, csak az ital többé kerül, mert nehezebb megszerezni és neki kell megfizetnie az alkoholkereskedők éjszakai szórakozását is. Pedig ma igen vesélyes dolog berugni, mert az alkoholt rengetegen hamisítják és se szeri, se száma az alkoholmérgezés következtében beadott haláleseteknek, vagy hirtelen megvakulásoknak.

És monsieur Guichard egy filozófus mosolyával veri le a szivarjéről a hamut.

A mai tárgyaláson a bíróság több tanut hallgatott ki. A gyilkossággal vádolt leány édes anyja, akit felbujtással vádoltak, esküdvéve tagadta gyermekének büntetését. Mikor az elnök figyelmeztette, hogy a csendőrség, valamint a vizsgálóbíró előtt mindent bevallott, Pascalan Ileana a vádolt anyja kijelentette, hogy a csendőrök napokon keresztül verték és nekik megfelelő vallomástételre kényszerítették.

— Ami pedig a vizsgálóbíró előtt tett vallomást illeti, — mondotta az öregasszony — nem is tudom mit kérdeztek tőlem és azt sem, hogy mit irtam alj

Ezután a meggyilkolt csecsemő törvénytelen atyját a 23 éves Pascalan Pascut halgatta ki a bíróság. Puritán egyszerűséggel adta elő szerelmének történetét s végül kijelentette, hogy nem tud semmiről semmit.

Dr. Grapini csucsi körorvos elmondotta, szakértői véleményét s kijelentette, hogy a vizsgálat alkalmával elkészített jegyzőkönyvet teljes egészében fenntartja.

A tanuvallomások befejezése után Popescu ügyész tartotta meg vádbeszédét. A vádat bizonyítottannak vélte s ezért a legsúlyosabb büntetés alkalmazását kérte.

A védő kifejtette, hogy a bíróság semmilyen tárgyi bizonyítékunk nincs a birtokában s a csendőrség jegyzőkönyve nem képezheti a vád alapját. Kéri a vádolt felmentését.

A bíróság rövid tanácskozás után felmentette a gyermekgyilkossággal vádolt Pascalan Mária.

Megkezdő...
Karácsoy
SZABÓ
divatárul
CLUJ KOL

Buto
Hajóbutort akarv

Tg.-Mureş Maros
és tekintse

Székely
Erdélyrészi Butorgyár Rt. h

Bösendorfer, Stingl,
Wirth, Hoffman
gyárak képviselete.

Hitelképes egyéneknek ked

Örömteljes karác
csukis

KAND
különlegességekkel
karácsony
szerezhet

Olcsó karácsonyfa
csodaszép csomag
kitűnő minőségű ár
Kandia-gyártmá
kapható

Legalkalm

karács
ajándék

Illatszerek üvegen
300 Lei
Kölnivizek 12 Leit
Kasétkák 100 Leit
Illatszertörök 60 Lei
Diszfésük, uti fe
Diszes csomagolá

Egy nagy
kölniv
Lei 2

Rózsa
drogériában Cluj,

1000 lejese k
vesario vov
ruhara való k
karácsonyi
Szabo
divatkülönlegessége

Téli fü

1000 kg. vágott b

75

leiert házhoz szállit
Str. Enescu (Gyufag
Telefonszám

Megkezdőaött a nagy
Karácsonyi vásár
SZABÓ JENŐ
divatruházában
CLUJ KOLOZSVÁR

Butor vásárlás
bizalom
dolga!

Hajóbutort akar venni, ne sajnálja az utat
Tg.-Mureş Marosvásárhelyre
és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.

Bösendorfer, Stingl,
Wirth, Hoffman zongora és pianó
gyárak képviselője.

Mitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Örömteljes karácsonyi estét
csakis

KANDIA

különlegességekkel díszített
karácsonyfával
szerezhet.

Olcsó karácsonyfa-díszítések,
csodaszép csomagylásban és
kittűnő minőségű árvalcsakis
Kandia-gyártmányokban
kapható.

Legalkalmasabb

**karácsonyi
ajándéknak**

Illatszerek üvegenként 30 Leitől
300 Leig

Kölnivizek 12 Leitől 1500 Leig
Kasé-ták 100 Leitől 5.00 Leig

Illatszerszörök 60 Leitől 1500 Leig
Diszjésük, uti felszerelések,
Disztes csomagolású szappanok

Egy nagy hordó
kölniviz
Lei 280

Rózsa Royal

drogériában Cluj, Főter 26 sz.

1000 lejes készpénzért
vásárolj vevőimnek egy
ruhára való keimőzadék
karácsonyi ajándéknak!

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruháza

Téli fűtésre

1000 kg. vágott bükkfa-gücsöt

750

leiert házhoz szállít FISCHER

Str. Enescu (Gyufagyár-u.) 15. sz.

Telefonszám 13-00

Dr. Bárdos Imre a nagyváradai városi tanács ülésén hatalmas filippikában támadta a rombolások szellemét

(Oradea-Nagyvárad, december 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad városi tanácsa hétfőn délután 5 órai kezdettel tartotta nagygyűlését, amelynek tárgysorozata a diákkongresszus kapcsán lezajlott rombolás volt. A tanácsagok között megjelent többek között Mayer Antal pápai helytartó is. A zsidóság megtelt tanácssteremben Egry Gergely polgármester nyitotta meg az ülést és ismertette az előző ülés jegyzőkönyvét. Bejelentte, hogy a rendkívüli közgyűlés és zsehvásár a december 5, 6 és 7-én lezajlott diákkongresszussal kapcsolatos események teték aktualissá, mivel több tag a gyűlés összehívását javasolta, az állandó választmány is javasolta azt.

Mindenekelőtt szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy

a román nép lelkétől, gondolkodásától és vallásos érzésétől távol áll mindaz, ami történt.

Ha vannak a románságnak céljai, azok a természetes evolúció, de nem az erőszak útján óhajtja elérni. Amikor ez a sajnálatos esemény bekövetkezett, a város vezetősége kötelességének tartotta úgy az erkölcsi, mint az anyagi elégtétel útját egyengetni. A kormány is támogatására sietett a hitközségnek és 2 millió lejt adott a három templom megjavítására. A város és a kereskedelmi csanak megbízottaitól kármegállapító bizottság járta végig a várost. A jövőtétél megindult, kéri a tanácsot, hogy ezek szerint mérlegelje a helyzetet.

Végül megnyitja a vitát az állandó választmány ismeretes javaslata felett, amit dr. Vostinar János főjegyző ismertetett s amely javaslat proponálja, hogy mély sajnálatát fejezze ki a városi tanács a történetek felett és kéri az anyagi és erkölcsi kártérítés keresztvételét. Kéri a kormányt, hogy a jövőben bármilyen kongresszus megtartásához kérje a városi tanács vezetőségének hozzájárulását.

Bárdos Imre deklarációja

Majd dr. Bárdos Imre, a nagyváradai Zs. N. Sz. elnöke deklarációja következett, amely így hangzott:

Polgármester ur. tekintetes Városi Tanács!

A várost ért, történelemben páratlan, brutális támadás hatása alatt állok még e pillanatban, midőn Nagyvárad város ki-sebbségi polgárainak, különösen zsidóságának és kereskedőosztályának nevében emelem fel tiltakozó szavamat a városban december 5-én, 6-án és 7-én megtartott diákkongresszus alkalmával lezajlott atrocitások, templomi szentségek gyalázása, személy és vagyoni biztonságot súlyosan veszélyeztetett, az egész világot megbotránkoztató események miatt. Mialatt a testvériség és a kultúra városa dolgozni akart nemzetiségi, felekezeti és osztálykülönbség nélkül a háború után is, a várost produktív munkájában zavarták meg a lezajlott események, amelyek miatt nekünk, a város választott tanácsának fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat. Tiltakozunk az ellen, hogy rendőrhatalóságok a kongresszus előtt kényszerrel állásfoglalást eszközöltek és a diákok nagyobb részét zsidó és magyar polgároknál szállásolták el. A kisebbségi polgárok vendégszeretettel látták el a beszállásolt diákokat, hogy milyen volt a hála, nem említem.

Amig Weizmann fejedelmi pompával fogadták Bukarestben...

Megdöbbenve állapítjuk meg, hogy ugyanabban az időben, amikor a kormány Bukarestben az ott megtartott cionista-konferencián dr. Weizmann Chajim elnököt fejedelmet megillető pompával fogadta és biztosította arról, hogy itt a kisebbség egyenlő elbánásban részesül, hogy az országban teljes a rend és a konszolidáció és a miniszterelnök ur azzal bucsuzott el Weizmanntól, hogyha visszatér Amerikába, cáfolja meg azokat a híreket, amelyek zsidóüldözésekről, pogromokról vannak elterjedőben, ugyanakkor a nagyváradai diákkongresszusra érkező diákok bütykösséggel, husángokkal és ökölnyi bunkóban végződő botokkal vonultak fel Nagyvárad utcáin. Ezen külsőségek elég adatot szolgáltatnak az illetékes tényezőknél, hogy ezek a csoportok nem a tudomány fegyvereivel, hanem a brutálisítások, atro-

citások végrehajtására szolgáló és vagyoni biztonságot veszélyeztető fegyverekkel jöttek a város falai közé. Ez máris elég ok lett volna, hogy az illetékes tényezők ezt az ugynevezett diákkongresszust még a megnyitás előtt betiltassák. De legalább is mementoul kellett volna szolgáltatnia arra, hogy minden szükséges előkészületeket megtegyenek a mindenki által előre tudott rendbontás megakadályozására.

Tiltakozunk az ellen, hogy bár megfelelő karhatalom állt rendelkezésre, megengedték, hogy már vasárnap az ostrom-állapotban lévő területen a diákok 4-5-ös csoportokban az utcán járó polgárokat, kocsikban haladókat, kocsikban betegekhez siető orvosokat igazoltassák és a zsidókat, vagy akik nem tudták magukat kellőleg igazolni, brutalizálták.

Elégtételt követel a zsidóság

Tiltakozásunkat fejezzük ki az ellen, hogy a hétfő délelőtti események után, amikor kézzelfoghatóan tanujelét adták a diákok ténykedéseikkel rendfelforgató szándékuknak, az arra hivatott illetékes tényezők, a hiálto bizonyosság dacára nem oszlatták fel a kongresszust és a rendfelforgató elemeket a város területéről nem távolították el. Aminek eredménye lett azután keddről szerdára virradó éjszaka, Románia presztízisének ártó templom- és szentségmegyalázások. A kereszténység által is szentnek elismert testamentumot magában foglaló torából mintegy négyezeréves fennállása óta csak huszonkettőt semmisítettek meg, amely pusztítások időszaka a pogányságra esik és pogányok által követett el. Ezzel szemben Romániában három nap alatt 16 templomot és 48 torát szentségtelenítettek meg keresztény egyetemi hallgatók. A

templomszentségek megyalázása miatt földresujtott, gyászbaborult zsidóság első-sorban legteljesebb erkölcsi elégtételt kér és a legelembb emberi jogainak, személyi és vagyoni biztonságának komoly és rendíthetetlen biztosítását követeli attól az államtól, amelynek adózik és adó és védkötelezettségét viseli. Követjük a felelősség megállapítását és azoknak, akik tevékenységükkel, vagy mulasztásukkal a bekövetkezett szomorú eseményeket elő-mozdították, törvényelé állítását és megbüntetését.

A városi tüzoltók rombolni segítettek

Tiltakozunk a városi vagyont képező és a városi tanács rendelkezése alá tartozó tüzoltóságnak azon magatartása ellen, hogy szerkocsijaival résztvett a diákszavargásokban. Követjük a tüzoltóság magatartásának és szerepének tisztázását. Tiltakozunk a leghatározottabban az ellen, hogy a bekövetkezett eseményekért a valódi bűnösök megmentése érdekében a munkásságot gyanúsítsák a zavargásokkal. Köztudomású, hogy a terror e szomorú napjaiban a munkásság, hivatása meg-szalátán állva, konstruktív munkát végeztek, amikor munkahelyüket testi épségük veszélyeztetésével, megvédték. Ezen munkások fegyelmzett magatartásának köszönhető, hogy Románia legnagyobb grafikai intézete nem hever ma romokban, hogy Románia nagy vasöntődéje és vagonjavító műhelye és sok más ipartelep nem esett áldozatul a vandál pusztításnak.

Követjük, hogy a multak szokásaitól eltérően, nem a megbántottakat, a meggyötörteket és a kárvallottakat, hanem a tetteseket állítsák bíróság elé.

Dragos Teofil volt szatmári prefektust emlegetik Tatarescu utódjaul

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros politikai köreiből ma már mint befejezett tényről beszélnek Tatarescu belügyi államtitkár lemondásáról, amely körül komoly válság tört ki az amugysem egységes kormányban. Tudvalevő ugyanis, hogy a legutóbbi rombolások során tanusított kétes magatartása miatt előbb Titulescu külügyminiszter, majd Lupu népjóléti miniszter energikusan követelték Tatarescunak a kormányból való eltávolítását. Bratianu Vintila azonban nem szívesen áldozná fel a Bratianu család egyik legszolgálatkészebb eszközét és Duca helyeslése mellett megpróbálta a Tatarescu elleni akciót leszelrelni. Végül azonban Titulescu és Lupu félre nem érthető állásfoglalása hátrálásra kényszerítette a megrendült helyzetű kormányt és Bukarestben ma az a hír terjedt el, hogy Tatarescu államtitkár benyújtotta lemondását.

Tatarescu lemondásával kapcsolatban a megüresedett belügyi államtitkári pozíció betöltéséről is igen érdekes személyi kombinációk kerültek forgalomba. Még meg nem erősített, de valószínűnek látszó hírek szerint a kormány dr. Dragos Teofil nagybányai ügyvédet, Szatmármegye többször volt prefektusát akarja Tatarescu utódjává kinevezni. Dragos Teofil már a magyar uralom idején exponált harcosa volt a román nemzeti aspirációknak és Lucaci Vasile laclafusi esperessel ellentétben, aki a Maniu táborába tartozott, igen sokrabecsült híve volt a liberális pártnak. Az első Averescu-kormány bukása idején dr. Dragos homolyan emlegették a Bratianu-kormány egyik tárcájának legvalószínűbb aspiránsaként, a miniszteri kinevezés helyett azonban a lo-kálpatrióta Dragos dr. meglepégedett Szatmármegye prefektusi állásával, amelyet később képviselői mandátummal cserélt föl.

Dragos Teofil dr. ugy a közéletben, mint gazdasági téren igen élénk tevékenységet fejtett ki és ebben a működésében mindenkor a kisebbségek őszinte megértő-jének bizonyult. Ezen magatartása miatt sok támadásban volt része a pártbeljei részéről, de a vele kontaktusban levő kisebbségi lakosság körében dr. Dragos igen meleg és széleskörű szimpátiákat szerzett, amire legjellemzőbb az, hogy kerületében igen sokan szavaztak rá a parlamenti vá-

lasztásokon olyanok, akik egyébként egyetlen pontban sem azonosítják magukat a liberális párt politikájával. Kuriozumképen megemlítjük, hogy dr. Dragos Teofil évtizedek óta őszinte híve a zsidó nép reneszansz mozgalomának, amelynek állásáról és céljairól állandóan tájékozódva van. Államtitkárrá való kinevezésével, ha valóban bekövetkezik, a kisebbségi népek mindenesetre egy megértőbb kormány-exponenst fognak kapni.

Ujabb jelentések szerint a „Cuvantul” és „Politica” arról adnak hírt, hogy Tatarescu a legutóbbi parlamenti támadások következtében beadta lemondását. Duca belügyminiszter értesítette erről a miniszterelnököt, aki a lemondás visszavonása mellett foglalt állást.

Ugyancsak a „Politica” azt állítja, hogy Lupu dr. akciója is hozzájárult Tatarescu elhatározásához. A „Cuvantul” viszont kijelenti, hogy Tatarescu fentartja lemondását és az néhány nap múlva, de lehet, hogy még ma publikálva is lesz, bár nincs kizárva, hogy csak a parlamenti szünet alatt fogják nyilvánosságra hozni.

Az „Adeverul” a hírekkel ellentétben azt állítja, hogy szombaton a Lupu párt körében mozgalom volt konstataható és követelték Tatarescu feladózását, de hamar lecsillapult az izgalom, miután Lupu kijelentette, hogy szolidáris a kormány cselekedeteivel.

Az archimedesi pont

Dr. Hirsch Perc Chajesz utolsó cikke

Alábbi írást halála előtt néhány nappal küldötte dr. Chajesz egy bécsi napilaphoz, amelynek szerkesztősége megkérte, hogy a cionizmus lényegét foglalja össze egy cikkben. A kiváló tudós a következő cikkben tett eleget a felhívásnak:

Harminc éve múlt, hogy Herzl Tivadar a szűk zsidó uccákból, a hitközségi irodák és közhivatalok porából kiemelte a zsidókérdést és kihozta a nagy, széles nyilvánosság elé. Ez azt jelenti, hogy ugyszólván kényszerítette a közvéleményt, hogy a zsidó problémát, az egyes zsidókat épügy, mint a zsidó csoportokét elismerjék. A népekhez és ama férfiakhoz, akik a népek élén állanak, ezt a kérdést intézte: „Akarjátok, hogy az emberiség testén levő nyílts seb továbbra is égjen, vagy akarjátok, hogy a szenvedő zsidók problémáját megoldást nyerjen? Ha akarjátok — íme itt a megoldás!” Ez azonban a zsidó emberek problémájának ügye volt, nem a zsidóságé, a nép egyeteméé. Vagyis, nem így állították fel a kérdést: miként lehetne az évezredek óta bennünk felhalmozódott energiákat az emberiség megváltására kihasználni? A zsidó ember problémája, ahogy azt Herzl a közvéleménybe beharagotta, még nem volt az a világprobléma, ahogy azt ma ismerjük.

Miért nem volt ez akkor ilyen kiszélesedett kérdés? Azért talán, mert a cionizmus még gyermekcipőben járt? Nem! Legalább is nem egyedül azért. A probléma ilyen felgöngyölítésére akkor az emberiség nem érett meg, még kevésbé a kérdés megoldására. Harminc év múlt el azóta mindössze, és milyen fordulatot hozott a három évtized!

Történet javulás a zsidóknak a népekhez való viszonyában? Vajon manapság nincsenek nemzsidók, akik ép úgy hiszik ma, mint évszázadokkal ezelőtt hitték, amit a romlott fantázia a zsidókról regélt: a vérvádat és hasonlót? Ma is vannak, akik kiáltják: „Lásd a zsidókkal!” Azonban nem ez a döntő. A döntő tényező az, hogy évszázadok óta most első ízben látunk vezető-személyeket, akik a cionizmus által javasolt megoldást világproblémának tekintik. Ha olyan férfiak, mint lord Balfour, lord Cecil, Wedgwood és mások, de nemcsak Angliában, azt mondják, hogy a népszövetségi gondolat mellett a háború után az emberiség legnagyobb nyeresége egy nemzeti zsidó otthon felállítására Palesztinában, akkor ezt illetékesnek kell tekinteni mindazon változások szempontjából, amik az utolsó évtizedekben történtek.

Amikor Herzl a nyilvánosság elé lépett, olyan népekkel és kormányokkal kellett tárgyalnia, amelyek ugyszólván kézenfekvő kérdések megoldásához értettek, de nem problémákhoz és amelyek gyógyíthatatlanul rejtettek minden problémától. A zsidóknak szorult el, amikor a népi mozgalmak legérdekesebb dokumentumában, Herzl naplójában olvassuk, miképpen kellett korának vezetőférfiakhoz beszélnie, hogy megértesse velük, miszerint a cionizmus saját népeik érdeke és pedig a legközönségesebb értelemben vett anyagi érdeke. Amikor a szultánnal beszélt, meg kellett mondania, hogy Törökország pénzügyei szauálva lesznek és amikor Oroszország császáriának minisztereivel beszélt, rá kellett mutatnia arra, hogy a cionista mozgalom támogatása révén a forradalomban kevesebb zsidó fog résztvenni. Amikor a német császárral beszélt, figyelmeztetnie kellett, hogy a németül beszélő zsidó nép hozzá fog járulni a Keleten. Így kellett harminc évvel ezelőtt a vezetőférfiakhoz szólni. Ilyen kicsinyes, ilyen gyerekesen önző volt harminc évvel ezelőtt az emberiség.

Ma már nem kell lapos hasznossági érvekkel jönni, ma már vannak férfiak, akik megértik, hogy az emberiség megváltozásához valamivel hozzá tudunk járulni. Mindnyájunk érdeke, hogy zsidók produktív pályákra kerüljenek. Azonban, ha csak arról lenne szó, ha csak arról a belső zsidó tügyről, akkor sokan közülünk — és pedig nem a legrosszabbak — bizonyára egész életüket, minden energiájukat, napjaik minden óráját, minden csepp véréüket ennek a feladatnak a szolgálatába állítanák. Évezredek óta élünk együtt minden néppel, minden országban. Évezredek óta, amióta beléptünk a történelembe, legjobbjaink arra gondolnak, hogy feladatunk

szolgálni az emberiség megváltását.

Minden népnek — a zsidó népet kivéve — megvan a archimedeszi pontja. Minden nép le van horgonyozva önmagában, ismeri önmagát és tudja, hogy ebből a pontból, saját magából miként befolyásolhatja erői szerint a világot. Csak mi vagyunk azok, akik két évezred óta nem találtuk a pontot, ahonnan a mi saját géniuszunk törvényei szerint fejleszthetjük kulturánkat. Ez a pont pedig Palesztinában van. Ugy véljük, hogy innen fogjuk a világot megmozgatni.

Jogunk van ahhoz, hogy ezt megmond-

juk, nemcsak amidőn rámutatunk a régi nagy időkre, amikor az emberiség számára adtuk a könyvet, amely a legmélyebben hatott erkölcsére. Rámutathatunk arra is, ami már eddig sikerült tevékenységünk rövid ideje alatt archimedeszi pontunkból: minden külső kéayszer nélkül, tisztára belső meggyőződésünk sugallatára ismét felújítottuk és élővé tettük a héber nyelvet.

Egyike sem ama embereknek, akik Palesztinában mocsártalanítják a földet, nem gondolt saját érdekeire, sem arra, hogy munkájának gyümölcsét ő maga fogja leszakítani. Mindenki tudja, hogy malária

vár reá, hogy tönkremeget a gyenge táplálkozás következtében (pionirjaink 60 százaléka még 4 évvel ezelőtt az Emekben lábba pusztult el), mégis mindenki el van határozva, hogy ezt a munkát végezze, mert a munka az emberiség javáért történik. Az újkor történetében nem ismerek ehhez hasonló példát. És ha ez sikerült, nem tudom, mi lehet az, ami nem sikerülhet! És ha ez nem nemzeti szükségletből sikerült, hanem azért, hogy az emberiség számára új utakat keressünk, akkor jogunk van mondani: mi megtaláltuk archimedeszi pontunkat.

„Kétségtelenül beigazolódt, hogy Európa egyetlen népe sem akarta a háborút“

Henry Jouvenel és Leon Blum pacifista beszédei

Páris, december 19. Leon Blum, a francia szocialista párt tegnap lezajlott népgyűlésén hosszabb exozet tartott a párt legközelebbi programjáról. Leon Blum beszédében a normális viszony helyreállítását követelte Németország és Franciaország között, amelynek első feltétele a Rajna balpartjának kiürítése.

A kiürítés ellensúlyozásául Leon Blum azt javasolta, hogy a Rajna-vidéken egy katonailag semlegesített jobbpárti zónán szervezzenek nemzetközi ellenőrzést, polgári irányítással és ezt az ellenőrzést később a francia határozásra is terjeszték ki.

A Leon Blum beszédéhez hasonló pacifista izű beszédet tartott Henri Jouvenel is, a népszövetségi egyesület tegnap este lezajlott lakomáján. Jouvenel hangsúlyozta, hogy ha előre akarunk jutni a béke útján, úgy nem lehet a háborus felelősség

kérdését feszegetni, mert ez semmiesetre sem mozdítja elő sem a béke, sem a Népszövetség ügyét.

A háborus felelősségről elhangzott viták kétségtelenül igazolták, hogy Európa egyetlen népe sem akarta a háborút. A háborút azért viselték, mert készen állott egy háborus berendezkedés és ugyanakkor nem állott készen a béke berendezkedése. Ha Európa népei valóban a békét akarták, akkor annak eszközeit elő kell készíteni. Erre szolgál a Népszövetség, amelynek keretén belül semmi sem alkalmasabb a béke előkészítésére, mint a kötelező döntőbíráskodás kimondása.

— Az az óhajom — fejezte be szavait Jouvenel — hogy a döntőbíráskodás útján, amelyre most a népek rátérnek, Franciaország tartsa meg a vezető helyet, melyet hagyományai kijelölnek számára.

Megindult a hatósági eljárás az Angheliescu gimnázium két tanára ellen, akik Muresan Ioan eltűnéséért a zsidóságot akarták felelőssé tenni

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári vérvád affér, hála az Uj Kelet érélyes intervenciójának és a kolozsvári rendőrség páratlan bravúrjának, csirájában pusztult el. Muresan Ioan, akiről utóbb kiderült, hogy hazudó és romlott természetű gyerek, véglegesen megkerült és ezzel az ügy aktáinak egyik része lezárult. Nem zárult le azonban az ügynek a másik része, amely tisztázni hivatott, ki viseli a felelősséget azokért az aktusokért, amelyek a gyermek eltűnése után burkolt vérvádat akartak az ügyből koholni.

Ma már megállapítható, hogy ezért elsősorban az iskola titkárja felelős, aki Domide igazgató határozott utasítása ellenére a hitközséghez szóló hírhedt levelet megírta és elküldte. Nem kevésbé terheli a felelősség Popa Nicolai tanárt, aki munkatársunk előtt az emlékezetes nyilatkozatot tette s aki az iskola titkárját az akcióra felbujtatta. De a rendőrségi nyomozás aktái szerint, az affér keletkezésében szlyos része van Muresan Ignác-nak, az eltűnt gyermek apjának, aki nyilvánvalóan tudta, hogy fia Aranykutra

csavargott el és ennek ellenére az iskolán és a zsidókon reklamálta a fiát és még azt is eltagadta, hogy a környékbeli falvakban valahol rokona lenne, amelynek következtében az első napokban a nyomozást lehetetlenné tette. De megállapította a rendőri nyomozás azt is, hogy épen az apa volt az, aki a fia birtokában lévő zsidó kegszereket elrejtette és így elsősorban ő az oka az egész ügynek.

Domide igazgató ma délelőtt újra kapcsolatot keresett az Uj Kelet szerkesztőségével, munkatársunkat meghívta az iskolába, hogy az iskola liberális szellemét dokumentálni tudja és az ő szereplését tisztázza. Az igazgató alkalmat adott arra, hogy az iskola zsidó növendékeivel beszélgethessünk, akik egyöntetűleg azt állították, hogy épen Domide igazgató volt az, aki az iskola zsidó növendékeit minden antiszemita manifesztációtól megvédte és Domide igazgató volt az, aki órákon és órák közben állandóan az antiszemita mentalitás veszélyeire figyelmeztette növendékeit és óvta őket minden gyűlölködő eltévelyedéstől.

Más oldalról is alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy ami az iskola részéről történt, az az iskola igazgatójának háta mögött ment végbe. Amennyire örvendete megállapítanunk, hogy az igazgató és így az iskola szelleme távol volt az ominózus ügyben, annyival inkább követelnünk kell, hogy azokat, akik cselekedetükkel az iskola szellemét megfertőzni akarták, példás büntetéssel sújtsák. Az ellenük foganatosítandó szankciók bevezető része már megtörtént. Részben a rendő-

Képeskönyvek, meséskönyvek és imakönyvek

nagy választékban és legolcsóbban kaphatók könyvkereskedésben Cluj, Fötér 15. Plebánia-ápulet

Király János

Cluj, Fötér 15. Plebánia-ápulet

A kormány összeállításáról

(Bucuresti—Bukarest, a Uj Kelet tudósítójától.) disszidenseinek véleménye a kormánybuktatás a jövő évi fe hónapokra kontemplálják, a zeki lapok szerint a kormány rövidebbre vannak szabva, elég késői időpont. A „Cu” máskülönbön nem lenne meg a lázas sietség és zürzavar, ráis kormány kulisszái mögött és eszközöket keresnek, hogy zetét valamilyen formában meggynevezett politikai közvéleménytelenséget a „vaskéz” gassák.

Az „Adeverul” azt írja, „fatális” embernek a liberális törzsfőnöknek, Bratianu Jón a pártot összefogó vaskéz is sorából. A teljhatalom a párt Bratianu Viutila, Duca és differenciálódott el, akik keresnek kiutat a beállott te zürzavarból.

A három politikus közül hisz már abban, hogy a átszervezése garantálna a to ménnyás lehetőségét és tov afölött, hogy ennek a jól be mányátalakításnak sikertelen mitalná-e véglegesen a párt megcsorbult presziszt.

A mentő ötlet, ami edd zavarából kisegítette a liber is megvan. Ilyen mentő ötlet egy új rendszerű kormány előzoza és amit a „speciális” nevezett el a bukaresti sajtó már elmélete is van, amely

ség előtt folyik ellenük az eljárás és ettől függetlenül Domide igazgató a fegyelmi eljárás megindítását kérte ellenük a vallási és közoktatásügyi minisztériumnál.

Ami a gyerek eltűnésének misztériumát illeti, azt még ma sem lehet pontosan megállapítani, mert a rendőrségen kihallgatott gyermek össze vissza hazudik, perc-ról-perce változtatja vallomását. A legvalószínűbb, hogy a gyereknek volt valami talált kegszer a birtokában, amit apja elrejtett és a gyerek, hogy ne keressék rajta, szülei tudtával Aranykuton lakó nagybátyjához ment. Muresan Joant egyébként Domide igazgató tanári konferencia elé állította, amely a tanulókat az ország összes középiskolából kizárta.

Ha nem tud vagy nem akar Clujra bejönni, úgy rendeljen

SIPOS-nál

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 8. szám chankukai a já n d é k n a k alkaimas árukat

Különleges cikkek:

- Férfi sockni, erős macco szá'u 22 leitől kezdve
- „ sport színekben 29 leitől kezdve
- „ új mintájú selymes áru 57 leitől kezdve
- „ finom áru egész 200 lei-ig is kapható
- Gyermek harisnya minden színben 18 lei-től kezdve
- „ kapható flor és gyapju is, megfelelő árban
- Női harisnya erős macco szálu 35 leitől kezdve
- „ sport mellé színekben 39 leitől kezdve
- „ sodrott cernából 77 leitől kezdve
- „ selyemből, nem hibás áru, 97 leitől kezdve
- „ fátyol száliból 107 leitől kezdve
- „ kapható egész finom áru 300 lei-ig páronkint is
- Zsebkendőt vehet már 10 leitől kezdve egész 100 lei-ig darabonkint
- Női kötött mellény kapható 200 lei 31 kezdve felfelé
- Pulovereket adok 300 leitől kezdve
- Lábszárvédőt tiszta gyapjuból 77 leitől kezdve

Kézimunka cikkekre hatóságilag engedélyezett végeladási engedélyem van

Minden vidéki küldeményt biztosítva küldök, tehát ha a csomag elveszne, a rendelőt károsodás nem érheti

Meg nem felelő áruért a pénzt visszaadom Amiteé rendszerű bélyeget minden vidéki rendeléshez mellékelek, ezzel 50.000 lei-ig terjedő nyereseményhez juthat ingyen

Vigyázzon a címre!

SIPOS, Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 8. szám

Akar akar

18-ik cse

Egy sorsj

2,000.0

115.000 nyerem

Az I. os

1/1 sorsjegy Ke 80

Név
Foglalkozás:
Város:
Megye:

A kormány „specialista” kormány összeállításával akarja elkerülni a krízist

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormánypart disszidenseinek véleménye ellenére, akik a kormánybukást a jövő évi február és március hónapokra kontemplálják, a bukaresti ellenzéki lapok szerint a kormány napjai sokkal rövidebbre vannak szabva, mint az említett, elég késői időpont. A „Cuvantul” szerint máskülönben nem lenne megmagyarázható az a lázas sietség és zürzavar, amellyel a liberális kormány kulisszái mögött új formulákat és eszközöket keresnek, hogy a kormány helyzetét valamilyen formában megerősítsék és az ugynevezett politikai közvélemény előtt tehetlenségüket a „vaskéz” álcáival takarassák.

Az „Adeverul” azt írja, hogy a rettegett „fátális” embernek a liberálistájtól határozottan törzsfőnöknek, Bratianu Jonelnek halálával a pártot összefogó vaskéz is kimúlt az élők sorából. A teljhatalom a párt három oszlopa, Bratianu Vintila, Duce és Titulescu között differenciálódott el, akik most kétségbeesve keresnek kiutat a beállott bel- és külpolitikai zürzavarból.

A három politikus közül már egyik sem hisz már abban, hogy a kormány beigért átszervezése garantálja a további biztos kormányzás lehetőségét és gondolkozóba estek afelőtt, hogy ennek a jól beharangozott kormányátalakításnak sikerreljárása nem kompromittálna-e véglegesen a pártnak immár erősen megcsorbult presztízisét.

A mentő ötlet, ami eddig még minden zavarából kisegítette a liberális pártot, most is megvan. Ilyen mentő ötlet az is, amely egy új rendszerű kormányfőle felállítását célozza és amit a „specialisták kormányának” nevezett el a bukaresti sajtó. Az új tervnek már elmélete is van, amely híven tükrözi

vissza a liberális párt évtizedek óta változatlan mentalitását.

Mert bármily erőskezü és a politikai manőverekben gyakorlott is legyen a liberális párt, néhányéves kudarcokban gazdag kormányzás után kénytelen beismerni, hogy egy politikai liberális kormány közgazdasági és pénzügyi problémákat képtelen megoldani, anélkül, hogy ne hozza a már régen bekövetkezett válságos helyzetbe a legérzékenyebb országterületeket.

Az új elmélet szerint Bratianu Vintila kormánya tehetetlen a nemzeti parasztpárt ellenzékeskedése miatt, Maniu viszont tehetetlen lesz a liberális ellenzék miatt. Ezért az egyetlen kivetett utat az összes erők egyesülésében, egy ugynevezett politikai fegyverszünetben és egy közös erővel beindított mentőakcióban látják, amely legalább rövid időre a specialisták kormányát hozná az ország élére.

Igy a „kibővített kormány”, vagy a kollektív kormány sikerreljárásának beigazolása után — jegyzi meg az ügyvel kapcsolatban a „Cuvantul” — megjelenik, mint mentő angyal a specialisták kormánya, a liberális tehetetlenség legújabb produktuma. Nem tudjuk még, hogy kik azok a specialisták, azt sem tudjuk, hogy milyen furfanggal alapható meg kormányuk és azt sem, hogy ki lesz ennek a moastrumnak az elnöke.

Nem nehéz kitalálni, — fejezi be okfejtését a „Cuvantul”, — hogy mit takar el a specialisták kormányának ideológiája. Egy új liberális manőverről van szó, a régi politikának új változatáról, amely, mint mindig, most is csak egyet akar: megakadályozni a törvényes, a népkarát által megválasztott és igazán alkotmányos rezsimnek, Maniu pártjának kormányra jutását.

Ma befejeződik a költségvetés vitája

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Pop felvilágosítást kér az ukrán függetlenség mozgalomról.

A költségvetési vitához elsőnek Leon kormányparti szólt fel, aki szerint a liberális párt rendbehozza az ország pénzügyeit, a bányák termelését felemelik. Felolvassa a kolozsvári egyetem abszolvenseinek levelét, amely regionalizmust áruul el.

Vajda Sándor vádolja a kormányt, hogy hamis nacionalizmus elvei vezetik erdélyi politikájában.

Joanitzescu tiltakozik az ellen, hogy a költségvetés vitájának időtartamát oly rö-

vidre — 4 napra — szabták. A kormány előbb revalorizációs politikát folytatott, azután áttért a stabilizációra.

Beszéde közben szóváltás támad Ormolu és Madgearu között, úgy, hogy elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Szünet után Joanitzescu folytatta beszédét, kifejtve, hogy a tisztviselőket mostohán kezeli a kormány, a munkanélküliség állandóan nő, különösen Erdélyben, a kamatterhek óriásiak, a néphitel jelentéktelen, az adók tulnagynak és főként a szegényebb néposztályokat terhelik.

A költségvetés vitája egyébként ma befejeződött.

Továbbra is fentartják a határzárat Bulgáriával szemben

(Belgrad, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vukicsevics Velja miniszterelnök csütörtökön fogadta a délserbiai főispánokat, akikkel a határmenti lakosság közbiztonságának biztosításáról tárgyalt.

A főispánok beszámoltak a belügyminiszter miniszterelnöknek az utóbbi időben életbelépett rendszabályok hatásáról. A referátumok alapján a miniszterelnök elhatározta, hogy továbbra is fentartja a bolgár határzárat, miután maga a bolgár kormány kijelentette, hogy nincs módja-

ban a macedon bandák jugoszlávélenes merényleteit megakadályozni. A főispánok konferenciáján megállapították azokat az újabb óvintézkedési rendszabályokat, amelyekkel a bolgár komitácikat távol tartják a határmenti jugoszláv területekről. A kormány el van szánva arra, hogy amennyiben ezek az újabb rendszabályok sem tudják biztosítani a délserbiai lakosság nyugalmát, úgy lépéseket tesz a bolgár kormányval, hogy erősebb fellépésre bírja a komitácik ellen.

Egy antiszemita népvezér civilben

Vornicu máramarosi tanítóképezdei tanár antiszemita uszító cikkeket ír és ingyenlakásért zsarolja zsidó háztulajdonosát

(Sighet-Máramarossziget, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A diákszavargások idején válik igazán aktuálissá egy-egy lelkiismeretlen népuszító leleplezése, akik az emberiség és igazság törvényeinek ellenére, egy nép pusztulását akarják. E cikkünkben egy, a városban már hírhedté vált román középiskolai tanárról lesz szó, akiről nem más, mint az erdélyi románság egyik ismert és rokonszenves írója mondta meg mi előttünk a véleményét. Vornicu Gheorghe, a Szigeten lakik, egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy fanatikus zsidóüldözletéről a nagy nyilvánosság előtt tegyen bizonyosságot. „Gazeta Maramuresana” című lapjában héthet után a legvehemens hangon antiszemita cikkeket látta napvilágot. Nagy szükség volt már arra, hogy Bergheanu V. Margareta író nő megértéstől tanuskodó cikkében pellengére állítsa ezt a minden emberi képzeletet felülmúlóan izzága uszítót. A komoly érvekkel felépített cikk megtagadja azt a tulzottan sovinszta politikát, amelyet egyesek az országban otthonossá tettek és békés egyetértésre hívta fel a máramarosi románságot.

Külön érdekességre tarthat számot azonban az írónek ezen az üldözletéről, amelynek során kiderült, hogy Vornicu tanár ur nemcsak uszít, hanem zsarol is, ami semmiesetre sem egyeztethető össze egy középiskolai tanár és népvezér presztízisével. A tanár urnak ezt a kétségtelenül privát ügyét Perl Mór máramarosszigeti zsidó kereskedő fájlatja, aki a sors különös csapása folytán Vornicu tanár ur háziura lett. A román író nő cikkének megjelenése után munkatársunk felkereste Perl Mór lakását, ahol Perl né adta elő az ő igazán sajnálatra méltó esetét a tanár ural.

Vornicival csak 10,000 lejjel lehet megegyezni

Perl két évvel ezelőtt megvette a Liceum-ucca 43. szám alatt lévő házat és az előbbi tulajdonossal abban állapodott meg, hogy záros határidőn belül az egész lakást birtokába veheti. Ettől a szerződési ponttól azonban csak azért volt kénytelen elállni, mert házában egy nagyrészt Vornicu tanár ur lakta, aki másodmagával négy szobás lakást foglalt el a lakáshivatal jóvoltából és azóta élet és halál ura volt a ház többi lakója felett. Perl Mór beköltözése után tárgyalásokat kezdett a tanárral, hogy az egyik szobát, amelyet Vornicu élesekamarának használt, adja át neki. Perlnek feltétlenül szüksége volt a szobára, mert orvosnő leánya Szigeten skart rendelt nyitni és erre a célra akarta a szobát felhasználni. Vornicu azonban egyszerűen megtagadta a háztulajdonos jogos kérdést, míg hosszas könyörgések után 10 ezer lej lelépési díj ellenében átadta a szobánforgó szobát. Amde Vornicu a 10 ezer lejjel nem elégedett meg és a románul nem tudó Perl-lel olyan fantasztikus szerződést íratott alá,

amely páratlan az összes lakás-anomáliák történetében. A szerződés szerint Vornicu háromhavi használati időtartama átadja saját szobáját dr. Perl Gizella orvosnő részére. Ez idő alatt Perl köteles Vornicunak megfelelő lakást keresni a városban, ami ha nem történik meg, az átengedett szoba visszamegy az albérlő tulajdonába. A három hónap alatt Vornicu nem köteles házbért fizetni és kiköltözés esetén a költségeket Perl fogja megtéríteni.

Hetvenezer lej külön költségek

A megegyezés értelmében Perl Gizella beköltözött a lakásba, míg a háztulajdonos Perl megfelelő lakást keresett igazga lakója számára. Vornicu számszerint 17 lakást nézett végig Perl hájszájának nyomán, melyek közül természetesen egy sem volt megfelelő. A tizennyolcadik végre megtetszett a rettegett lakónak, aki azonban csak úgy volt hajlandó átköltözni, ha Perl az új lakás kétévi házbérlés fejében 35 ezer lejt kiízzet, a renoválás költségeit, számszerint 10 ezer lejt megtéríti és lelépési díj fejében 20 ezer lejt fizet neki. Perl a 65 ezer lejre rugó különös költségeket természetesen nem volt képes megfizetni.

A teljhatalmu lakó azonban nem volt hajlandó kompromisszumokra, hanem a legelkeseredettebb harcot indította be a beköltözött orvosnő ellen, aki azóta férjhez is ment. A tanár minden eszközzel igyekezett halálra rémíteni zsidó háztulajdonosait. A házja következménye volt az, hogy az orvospár lakás hiányában kénytelen volt elköltözködni Szigetről. Ekkor Perl elhatározta, hogy a szabadonmaradt szobába ő költözködjék be.

Szivbajt kap a háztulajdonos felesége

A beköltözést Vornicunak legvehemensebb attackja követte. Nap nap után cédulákat tűzött a falra, amelyekben kijelentette, hogy nem garantál a házban történetekért, ha azonnal nem költözik ki a házból. Aztán azzal fenyegette meg Perl-t, hogy ráusztatja a szigeti tanítóképzőintézet diákjait és szétromboltatja egész vagyonát. A gyengeszervezett Perl né, aki férje gyakori utazgatója miatt gyakran egyedül tartózkodott otthon, szivbajt kapott a hallatlan üldöztetések következtében és azóta állandóan betegeskedik.

Az öt szobából álló házból a tizenkét tagot számláló Perl-család mindössze egy szobát vallhat magáénak, ahová csak a legszükségesebb butorokat tudják elhelyezni. A szerencsétlen család már nem is mer védekezni a lehetetlen lakó ellen, aki megérdemelné, hogy a szigeti hatóságok akadályozzák meg hallatlan fenyegetéseinek és már életveszélyessé váló akcióinak folytatásában. (f. m.)

* Tiszta selyem Crep de Chine elsőrendű minőség 790 — lej a Gólya-Aruházban.

Akar ön szerencsés jövőt?
Akar ön egész életére független lenni?
Akar ön családjának boldog életet nyújtani?

Ha igen, úgy részt kell vennie a most kezdődő

18-ik cseh-szlovák osztálysorsjátékon.

Egy sorsjegy teljesítheti az összes fenti kívánságait!

Rendeljen még ma a szerencséséről közismert

KNAPP Bankháznál KOMARNO 42 Cseho - Slovakei

Szerencsésjét nálunk találja meg!

Mert Ön is megnyerheti a 18-ik osztálysorsjáték főnyereményét, mely szerencsés esetben

2,000.000 Kc 10,000.000 Lejt lesz ki.

További nyeremények:

1,000.000 Kc = 5,000.000 Lejt

700.000 Kc = 3,000.000 Lejt

300.000 Kc = 1,500.000 Lejt

stb. stb.

115.000 nyeremény és 2 jutalom ca. 58,000.000 Kc = ca. 300,000.000 L. összértékben.

A nyeremények készpénzben, minden levonás nélkül lesznek kifizetve. A nyeremények természetesen külföldi játékosoknak is minden akadály nélkül ki lesznek fizetve.

Az I. osztály húzása január 18. (1928)

Sorsjegyárak:

1/4 sorsjegy Kc 80 = Lejt 400, 1/2 sorsj. Kc 40 = Lejt 200, 3/4 sorsjegy Kc 20 = Lejt 100
 Fizetendő a sorsjegy kézhez vétele után

Itt kívánni és zárt borítékban beküldeni

Alulírott rendelék a 18-ik cseh-szlovák osztálysorsjátékra
db. egész sorsjegyet a Kc 80 — = Lejt 400 —
db. fél " a Kc 40 — = " 200 —
db. negyed " a Kc 20 — = " 100 —

Pontos címem:

Név
 Foglalkozás:
 Város:
 Megye:

(Olvasható írást kérünk)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Virágélet

A hó alól ki se látszik a szirma, mert meglapul egy uccakó alatt, föltötte gyűlevész horda tapossa a szüzi-tisztán megfagyott havat... Csikorognak a szánok és hullnak szomoruan, fákról a jégcsapok; a hó alól virágfejt kidugná, kacagna egyet, vigat és nagyot, mert nincsen fagy, mely elvenné életét, nincsen horda, mely eltaposni tudná és fagyos hóban önmeglet sziván, csodálatos vágy futi csorba szirmát és mindig, mindig visszazúg gögös embertelen vadak: emberek...

Vergődni fog, jaj nélkül, míg az élet üvölti fog az ősi föld fölött; jöhet a horda, jöhet a bunkó véres iszony, embertelen röhej csodálatos a virágélet utja örök gyötrődés, örök illatok...

Barzilay István

Katasztrófális fagyok mindenütt. Budapestről jelentik: A hatalmas hófúvások miatt az államvasutak igazgatósága a Túrje-Balatonszentgyörgy, a Somogy-szob-Balatonszentgyörgy és Jutas-Zirc közötti vasúti forgalmat beszüntette. Katasztrófális fagyokat jelentenek Ausztriából is. Bécsben a fagy szétvetette a vízvezeték csatornáját, minek következtében a Favoriten kerület tegnap óta víz nélkül áll s egyes uccákat elöntött a víz. Debrecenből is nagy hideget jelentenek.

Vasárnap megnyílt a máramarosszigeti zsidó népkönyha. Máramarosszigeti tudósítónk jelenti: Az elmúlt vasárnap adták át hivatalosan ünnepélyes keretek között a szigeti népkönyhát. Az ünnepélyen Sziget zsidó társadalmának szótörtévi reprezentánsai teljes számban résztvettek. Ebből az alkalomból dr. Danczig Samu főrabbi igen magasszárnyalatu beszédet tartott arról a nemcs kötelességről, amely a szigeti zsidó népkönyha működése kapcsán az itteni társadalom valamennyi tagját terheli. Külön méltatta Krausz Imrénét, a népkönyha nemesszivű elnöknőjét, akinek tulajdonképer köszönhető, hogy ez a humanus intézmény fennáll. A megnyitó ünnepi beszédet követte egy ugynevezett közös kóstoló-ebéd, amelyen mindenki, aki az ünnepélyen megjelent, résztvett. Ezután az igazi szegények — több, mint százan — ülték körül a nagy asztalokat, akik boldogan fogyasztották el a meleg edelét. A népkönyha működése körül Krausz Imréné mellett Stein Lajos titkár is elévülhetetlen érdemeket szerzett magának ügyszeretetével.

* **Kabátplüschök 590** — lejtél, a Gólya-Aruhában.

Atkisérték az ügyészségi fogházba a cinkotai urifü-banditákat. Budapestről jelentik: A cinkotai postarabló urifüket letartóztatását kihallgatásuk után a vizsgálóbíró is fentartotta. Ma mindkettőt átszállították a pestvidéki fogházba. A nyomozást folytatják ellenük.

Doktorráavátások. Fried Ándort, a kolozsvári „Akademit” Barisszia volt orvosonját, a Barissziák héber kulturbizottságának elnökét és Silbermann Józsefet szombaton a kolozsvári egyetem orvosdoktoraiavá avatták.

Egy morfinista parasztember titokzatos halála. Dévai tudósítónk jelenti: Vintila Ioan házszegi parasztembert, ki szenvedélyes morfinista hírében állott, december 13-án lábán holtan találták. A testen lévő sebek gyilkosságot sejtettek a halál okául s a csendőrség Vintila Ioan egyik haragosát le is tartóztatta. Az ügygel kapcsolatban a hatóságok minden felvilágosítást megtagadtak.

Megalakul az első magyarországi papirgyár. Budapestről jelentik: Rövidesen megalakul az első magyarországi papirgyár, amely egy Balaton melletti Füzítő községben állítanak fel a Kereskedelmi Bank és a Leipziger cég közreműködésével. A vállalat elnöke Weisz Fülöp lesz.

* **Crép de Chine métere 590** — lej a Gólya-Aruhában.

Bankközi akció indult meg az immobilá lett kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. szanálására

A betétesek higgadtságán mulik, hogy visszkapják pénzüket

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország gazdasági életét évek óta fojtogató válság és a türelhetlenné vált pénzkrisis, amely a közelmúlt napokban az aradi és nagyváradi piacot meg lehessen óvni az aradihoz hasonló megrázkódattásoktól. A szanálási akció előkészítésére dr. Borbély István, a kolozsvári Banca Marmarosch-fiók igazgatójának indítványára a bankközi értekezlet háromtagú bizottságot küldött ki, amelyben a Banca Romancaea, a Crissoveloni, valamint a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank egy-egy delegátusa foglal helyet. A bizottság most állítja össze a körülbelül 50 milliós betétesállománnyal és tekintélyes értékű ingatlanokkal rendelkező pénzügyi vagyoni státusát és néhány nap múlva egy a betétesek, mint a részvényesek, valamint az összes érdekelt tisztá képet fognak nyerni a bank helyzetéről.

Minden remény megvan arra, hogy az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt.-nek sikerülni fog nehéz helyzetéből kijutni. A szanáláshoz azonban bizonyos időre van szükség. A betétesek teljesen nyugodtak lehetnek afelől, hogy megtakarított tökéiket hiánytalanul vissza fogják kapni, ha megfelelő nyugalommal és türelemmel bevárják annak az akciónak az eredményét, amelyet az összes nagyobb kolozsvári pénzügyi intézmény támogat. A betétesek remélhetőleg okulni fognak az aradi példákban, ahol egyes türelmetlenkedők miatt évtizedes multa, erős pénzügyi intézetek omlottak össze, maguk alá temetve a betétesek egész seregét, holott megfelelő hízgadt magatartás esetén és bizonyos várakozási idő után ott is sikerült volna az összes betéteseket száz-százalékosan kielégíteni. Ismerve a kolozsvári piac megfontoltságát, az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. esetében már a betétesek saját érdekében sem fog egyetlen elhamarkodott, vagy támadó lépés történni.

Rejtélyes hulla a mezőn. Déváról jelenti tudósítónk: December 15-én Bujánfalva és Solymos között emberi holttestet találtak, melynek feje súlyos sebekkel volt borítva. A vizsgáló megállapította, hogy a holttest Dealul Vize-53 éves solymosi földműves, ki bünténynek eshetett áldozatul. A nyomozás folyik.

Coolidge jóváhagyta az Unió új hajóépítési programját. Newyorkból jelenti: Coolidge elnök jóváhagyta az új hajóépítési programot, amely 5 év alatt 71 hadihajót akar felépíteni.

Eljegyzés. Sámuel Ionát eljegyezte dr. Sámuel Mihály, Petrilá-Lonea. Minden külön értesítés helyett.

Sámuel Johannát Petrilá eljegyezte Rubinstein Samu Lupeni. Minden külön értesítés helyett.

Darabot írt egy volt magyar honvédelmi miniszter. Budapestről jelentik: Sréter volt magyar honvédelmi miniszter „A Tornay fiúk, vagy egy uradalom története” címen háromfelvonásos színművet írt, amely a magyar szabadságharc idejében játszódik le és amelybe a mai idők nagy problémái vannak beleszőve. A darabban mai közéleti férfiak mozognak s a király-kérdés is helyet talál benne. Sréter még nem tudja, hogy melyik színháznak nyújtja be darabját.

Egy budapesti leány férjhez ment Brazília legnagyobb ültetvényeséhez. Budapestről jelentik: December 12-én budapesti rokonához levelet intézett egy budapesti leány, aki azt írja, hogy Braziliában férjhez ment egy ültetvényeshez, akinek nagyobb birtoka van ottan, mint egész Szíznokvármegyé. A leány férjével nászutra Magyarországra jön.

Leégett egy bécsi parafagyár. Bécsből jelentik: Ma reggel a Fraszel Tamás cég parafagyárában tűz ütött ki, mely a szomszédos faterpre is átterjedt. A parafagyár csaknem teljesen leégett, míg a faterpre nagyrészt sikerült megmenteni.

önhibáján kívül nehéz helyzetbe jutott Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. szanálása feltétlenül szükséges, hogy a kolozsvári piacot meg lehessen óvni az aradihoz hasonló megrázkódattásoktól. A szanálási akció előkészítésére dr. Borbély István, a kolozsvári Banca Marmarosch-fiók igazgatójának indítványára a bankközi értekezlet háromtagú bizottságot küldött ki, amelyben a Banca Romancaea, a Crissoveloni, valamint a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank egy-egy delegátusa foglal helyet. A bizottság most állítja össze a körülbelül 50 milliós betétesállománnyal és tekintélyes értékű ingatlanokkal rendelkező pénzügyi vagyoni státusát és néhány nap múlva egy a betétesek, mint a részvényesek, valamint az összes érdekelt tisztá képet fognak nyerni a bank helyzetéről.

Minden remény megvan arra, hogy az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt.-nek sikerülni fog nehéz helyzetéből kijutni. A szanáláshoz azonban bizonyos időre van szükség. A betétesek teljesen nyugodtak lehetnek afelől, hogy megtakarított tökéiket hiánytalanul vissza fogják kapni, ha megfelelő nyugalommal és türelemmel bevárják annak az akciónak az eredményét, amelyet az összes nagyobb kolozsvári pénzügyi intézmény támogat. A betétesek remélhetőleg okulni fognak az aradi példákban, ahol egyes türelmetlenkedők miatt évtizedes multa, erős pénzügyi intézetek omlottak össze, maguk alá temetve a betétesek egész seregét, holott megfelelő hízgadt magatartás esetén és bizonyos várakozási idő után ott is sikerült volna az összes betéteseket száz-százalékosan kielégíteni. Ismerve a kolozsvári piac megfontoltságát, az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. esetében már a betétesek saját érdekében sem fog egyetlen elhamarkodott, vagy támadó lépés történni.

Levegőbe repült egy amerikai löporraktár. Newyorkból jelentik: Acetóban levegőbe repült egy löporraktár, amelynek romjai alól eddig 15 súlyos sebesült szedték ki. A halottak száma eddig ismeretlen.

Autorbavásárlók figyelmébe! Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61.alatt

Minden zsidó egy gyujtsa meg a Chanukka-méceset, hogy nemcsak a multra, de a jövőre is gondoljon. Küldje el, vagy dohja a perselybe Keren Kajemet Chanukkadományát, mellyel az a Makkabeusok földjét — Erec Jiszráelt — váltja vissza a zsidó nép számára!

* **Ebédlő garántura 6 személyes fehér damasztból 390 lej** a Gólya-Aruhában.

* **Orvosi hír.** Dr. Lövi Jenő szülésnőgyógyász rendelőjét Strada Memorandului (Unió-u.) 14 szám alatt megnyitotta. Rendel naponta 8 n. 2—5.ig.

WIMPASSING hűtőp formája és minősége a legjobb

URANIA-MOZGÓ Közkívánatra

Gösta Berling Lagerlöff Zelmó regénye nyomán. — Főszerepben Lars Hanson és Grete Garba Monopol Conc

1 öl tüzifa 950 L II. oszt. hasábos 4 m³ tüzelésre kitűnően alkalmas. Házhoz szállítva.

II. oszt. búkk és tölgy felaprítva, házhoz szállítva 100 kgr.-ként 79 lej. — I. oszt. búkk hasáb és hántottfa egy aprított, mint őles tételében a legolcsóbb napi árban kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. — Telef. 423

Rendőrfjárörök, ha egymást gonosztevőknek nézik. Milánóból jelentik: Tegnap Milano egyik külvárosában két rendőrfjárör gonosztevők után kutatott. A rendőrfjárörök tagjai a nagy sötétségben nem ismerték fel egymást s miután kölcsönösen gonosztevőknek nézték egymást, lövöldözni kezdtek. A lövöldözés következtében az egyik rendőrfjárörviselő azonnal meghalt, három pedig életveszélyesen megsébesült.

A dési helyicsoport kulturdélutánja. Az E. Zs. N. Sz. dési helyicsoportja vasárnap délután tartotta ezévbén első kulturdélutánját. A termet zsúfolásig megtöltö közönséget Rosenzweig M. Jehuta a helyicsoport alelnöke üdvözölte és milyen szántó megnyitójában, a legutóbb lejátszódott események kapcsán rámutatott az asszimiláció káros hatásaira és fejtegette a cionizmus terjedésének okait. Majd dr. Szönyi Géza hosszabb és nagy tetszéssel fogadott referátumban ismertette a XV. cionista világkongresszus lefolyását, határozatait és azoknak jelentőségét az országépítés és a cionista mozgalom további fejlődése szempontjából. Dr. Willenski, jeruzsálemi orvos, a Keren Hajeszód központjának delegátusa a palesztinai helyzetről és a közeljövő kilátásairól tartott élénk érdeklődéssel kísért előadást. Az előadók sorát Jambor Ferenc, az Uj Kelet felelős szerkesztője zárta be, aki lelkes szavakban mutatott rá a cionizmus igazi céljaira, szolidaritásra, a mozgalomba való erőteljes bekapcsolódásra hívta fel a dési zsidóságot. A lekesítő felszólalás után Rosenzweig elnök néhány buzdító szóval zárta be a minden tekintetben szépen sikerült miteinget.

Körözöivvel jár Greavu főjegyo a bánffyhungyadi zsidók között, hogy megmentsé pozicióját. Bánffyhungyadi írja tudósítónk: A minden emberi képlezetet felülmúló bánffyhungyadi vandalizmusok dirigense és a diákcsoportok kalauzolója, Greavu főjegyo, a rombolásokra következtetett vizsgálatoktól megremülve, körözöivvel jár Bánffyhungyadi zsidói között, hogy azok aláírásukkal igazolják a főjegyo ártatlanságát. Greavu a beigert miniszteri vizsgálatról fél és miután a kolozsvári és nagyváradi hatóságok vezetői állásukból az excessusok miatt eltávolították, Greavu ur méltán nyugtalanodhatik érdemtelennül betöltött pozíciójáért. A bánffyhungyadi zsidók nagyrésze természetesen kategorikusan visszautasította az iv aláírását, azonban akadnak egyesek, akik Greavu hivatalos hatalmától való félelmükben aláírták az ivet. Aki megteették, nem jól cselekedtek, azonban nem hisszük, hogy erélyes vizsgálat esetén a megszerzett néhány aláírás igazolná Greavu ártatlanságát. Greavu egyébként nem vesztette el bátor hangját, mert lámpással keresi az Uj Kelet és „Keleti Újság” ottani tudósítóit, hogy ellenük „ragalmazás” címén eljárást indíttasson.

Egy méter Opálbatiszt minden színben **Lei 33 Szabó Jenő** divatkülönlegességek nagyáruházában **CLUJ**

Karácsonyi ajándékokat harisnyában a legjobb legolcsóbban legjutányosabban csak **SPITZ-nél** Cluj, Reg. Ferd. 13 **szerezheti be.** Minden vevő tőlünk karácsonyi ajándékot kap

Karácsonyi ajándékokat

harisnyában a legjobb legolcsóbban legjutányosabban csak **SPITZ-nél** Cluj, Reg. Ferd. 13 **szerezheti be.** Minden vevő tőlünk karácsonyi ajándékot kap

Karácsonyi ajándékokat

harisnyában a legjobb legolcsóbban legjutányosabban csak **SPITZ-nél** Cluj, Reg. Ferd. 13 **szerezheti be.** Minden vevő tőlünk karácsonyi ajándékot kap

Karácsonyi ajándékokat

harisnyában a legjobb legolcsóbban legjutányosabban csak **SPITZ-nél** Cluj, Reg. Ferd. 13 **szerezheti be.** Minden vevő tőlünk karácsonyi ajándékot kap

Karácsonyi ajándékokat

Köz Országos kö elején a halál

Az egykori import konkurren
(Cluj-Kolozsvár, dec. 19. tudósítójától.) Évről-évre és veszteségek után Románia rágzó malomipara a legteljesebben áll. Jellemző erre, néhány határszéli malom ország belsejében lévő malomok redukált üzemmelle dolgozva teljesen be is szüntették szemben Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia, sőt amelyek valamikor óriási tet importáltak Romániát

malomiparuk céltudással teljesen függetl

gukat a román his

és ma már abban a helyzetben van, hogy román búzát öröml nemcsak belföldi szükség, hanem liszt formájában román búzát a számbajól Ez a helyzet kizárólag saját érdekek figyelembe hiányának eredménye, hanem részéről az ország ma ben megnyilvánult. Az segítséggel, az adóterhek költségeinek legcsekélye általában semmilyen ke

Február elején lép teherárutariia? Decemből össze az a speciális bizottság, amely a zsidó gazdasági élet megújítását az árutariia tervezését. Az ut lehetleg már január elején legkésőbb február elején gyalására delegált bizottság ipar és kereskedelmiügyi reskedelmi és iparkamarák kamarák, valamint az Uő gátusa.

Vegyvizsgálat címén zaturának teszik ki a Az importörök körében hogy a vámhivatalok eg kényesen magyarazzák felsőbb helyről kapott ezáltal időrabló és pénzbe lenségeket szereznek a Különösen vonatkozik rásokra, amelyeknél a teszi a behozott áru Annak idején a kolozsvári iparkamara panasza rátság ki is adott egy kö ben szigorúan utasította ket, hogy csak a t legszükségesebb esetekben vegyvizsgálat eszközöz számtalan eset fordult egyszerűbb esetekben vegyvizsgálatot és nem tották vissza napokig, ségekbe is verték ezál ket, amelyeket nem le kalkulálni. Jellemzőül dai „Tilia” csokoládé tét. A gyár 21 zsák hozott be. A kolozsvár ban ugy találta, hogy hanem pörköltve van, lönbség, mert míg a vómja 2-50 aranylej. babé, hüvely nélkül, rosa. Annak ellenére kus könnyűszerrel kül a nyers és pörkölt k vámhivatal az árumi lozsvári hivatalos vegy amely tévesen ugyanc adott, hogy a kakaóba a vélemény 200 lejbe amely erre az egyete analizáltatta az árut vizsgálo intézete, ame lett fizetni a vélemény jelentette, hogy az ár van. Ennek alapján a mintát ismét az áll tette át, amely ujab már szintén nyersnek

MEGNYILT BODEGA

Naponta friss felvágott, tejtermék és saját készítmények sütemények. Vízmenteladók kedvezményt kapnak. Ugyanott a kapubejáraton **כשר** mézszárszék. Naponta frissen vágott liba, libaszir, zairnakvaló kapható

Malom-u. 8. volt Lebovics-féle mézszárszék

Közgazdaság

Országos kongresszusra ül össze január elején a halálraitelt romániai malomipar

Az egykori importállamok román búzából örölt liszttel csinálnak konkurenciát a megbénult román malomiparnak

(Cuj—Kolozsvar, dec. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Évről-évre halmozódó bajok és veszteségek után Románia egykor virágzó malomipara a legteljesebb csőd küszöbén áll. Jelenre, hogy például, néhány határszéli malomtól eltekintve, az ország belsejében lévő malmok minimumra redukált üzemmél dolgoznak, vagy már teljesen be is szüntették üzemüket. Ezzel szemben Magyarország, Lengyelország, Ausztria, Jugoszlávia, sőt Törökország is, amelyek valamikor óriási mennyiségű lisztet importáltak Romániából,

malomiparuk céltudatos fejlesztésével teljesen függetlenítették magukat a román lisztexporttól

és ma már abban a helyzetben vannak, hogy román búzát örölnek malmaikban nemcsak belföldi szükségletük fedezésére, hanem liszt formájában ok értékesítik a román búzát a számbajelhető piacokon.

Ez a helyzet kizárólag a belátás és a saját érdekek figyelembevételének teljes hiányának eredménye, amely a román állam részéről az ország malomiparával szemben megnyilvánult. Az állam semmiféle segítséggel, az adóterheknek és a szállítási költségeknek legesekélyebb enyhítésével, általában semmilyen kedvezményrel sem

igyekezett a román malomipar támogatására, amely teljesen magára hagyatva egymásután vesztette el legerősebb külföldi piacait. Az első időkben a román malomiparnak az amerikai konkurenciával kellett küzdenie és ezen a téren kénytelen volt domináló helyzetét lépésről lépésre feladni. A román liszt eltűnésével egyidejűleg az érdekelt államok saját malmokat kezdtek építeni és maguk is lassanként felvették a versenyt a román liszttel.

A malomtulajdonosok évekig várták, hogy az állam mégis segítségükre lesz az egyre súlyosbó harcban. Ez azonban nem következett be és így az ország malomipara olyan katasztrófális helyzetbe került, amelyen talán már nem is lehet segíteni. Az országos malomszövetség most utolsó erőfeszítésként igen komoly akciót kezdett abban az irányban, hogy

az állam habozás nélkül és teljes erejével siessen a végveszélybe jutott malomipar megmentésére.

A mentőakció feltételeit és módjait a malomtulajdonosok országos kongresszusa fogja megállapítani, amelyet január első napjaira hívnak össze Bukarestbe.

babot és első megállapítását azzal indokolta, hogy a véleményből kimaradt a „nem” szócska és így lett a nem pörkölt babból pörkölt bab. Az analízissal természetesen napok teltek el, amelyekért a gyár magas fekbért is volt köteles fizetni az áru után, azonkívül pedig a nyersanyag hiánya miatt a gyár nem tudta termelési kapacitását kihasználni.

Zsidó hitelszövetkezet alakult Berlinben. Berlinből jelentik: A Dresdner Bank közreműködésével Berlinben zsidó hitelegylet alakult a kereskedelem és az ipar finanszírozására. Németországban ez az első ilyen természetű szövetkezeti bank, amelynek az a rendeltetése, hogy a zsidó iparosok, kereskedők és a zsidó középosztály hitel igényeit ellássa.

Az arany és ezüst beváltási ára. A kereskedelemügyi minisztérium nemességbizottsága a belföldi forgalomban a következő beváltási árakat állapította meg: arany 107746 lej 40 bani, ezüst 2834 lej kilónként. Az új árak december 31-ig érvényesek.

A semmitörzék érdekes elvi döntése a CFR ellen indított kártérítési pörben. A rossz szállítási viszonyok következtében rengeteg magános, kereskedő és gyáros kényszerült pert indítani az államvasutak ellen, de legtöbb esetben a bíróságok az ilyen kereseteket elutasították azzal az indoklással, hogy a CFR ellen nem lehet kártérítési végrehajtást foganatosítani. Ebben a tekintetben elvi jelentőséggel bír a Curtea de Casatie polgári szekciójának ítélete, amelyet egy bukaresti kereskedőnek a CFR vezérigazgatósága ellen indított perében hozott. A kereskedő nagyobb mennyiségű kaucsuk-árt rendelt Angliából és az áru épségben érkezett meg a bukaresti északi pályaudvarra. A pályaudvarról az árut áttolták a vámraktárba és mialatt a címzett a

MINDEN VEVŐ
KAP
Szép
karácsonyi
ajándékot
Fischer
üvegudvar Cluj

vámformalitásokkal volt elfoglalva, a vámraktár kigyuladt és porráégett. A kereskedő pert indított a CFR ellen és követelte a kaucsukszállítvány számlaszereit ellenértékét, 30 százalékos elmaradt hasznot, azonkívül a napi kamatokat a teljes kártalanítás napjáig. A törvényszék helyt adott a keresetnek, amely a CFR felelőssége folytán a tábla elé került. A tábla elutasította a felelősséget, amely arra hivatkozott, hogy csupán egy szállítási szerződésből kifolyó kárról van szó és a károsultnak csak az áru értékének erejéig terjedő kártérítéshez lehet joga. A bíróság ezzel szemben megállapította, hogy a szállítási szerződésen kívül a vasút tulajdonképpen raktározási szerződést is kötött a felelősséget és így a CFR a teljes tényleges kárt tartozik megtéríteni. Ezt a jogi álláspontot a semmitörzék is magáéram tette és jogerősen megítélte a kereskedő által perelt kártérítést.

Külföldi jelentés a román villamosági piacról. Bukaresti jelentés alapján a „Neue Freie Presse” legutóbbi száma bőségesen foglalkozik a romániai elektromossági piac helyzetével. A cikk megállapítja, hogy Romániában az elektromos erőnek a gazdasági életben való felhasználása távolról sem olyan intenzív, mint amilyen mértékben az ország gazdag vízi energiaforrásait azt lehetővé tennék. A legvitatottabb becslések szerint évente körülbelül egy millió 700 ezer lóerőnyi villamosáramot állítanak elő, ezzel szemben a román ipar elektromos-áramszükséglete évente alig tesz ki 400 ezer lóerőt. Ennek a mennyiségnek tulajdonképpen nem hidroelektrikus, hanem hőerőcentrálék termelik. Terve van véve ugyan az államvasutak villamosítása, valamint egy hatalmas villamoscentrálé kiépítése, amely az ország ipari centrumait látná el a szükséges energiamennyiséggel, ez azonban még hosszú évek kérdése. Emiatt az ország elektromos ipara, elsősorban pedig a motorgyárak és a villamosági cikkekkel foglalkozó üzemek sok nehézséggel küzdenek. Az országban mindössze két gyár foglalkozik elektromotorok előállításával, habár ezeknek igen jól jött a felemelt védővám és az a rendelkezés, hogy az összes állami és községi

szállításokat elsősorban a belföldi gyárak kapják meg. Kevésbé eredményes jártak azok a kísérletek, amelyek arra irányultak, hogy izzólámpaipar alakuljon ki az országban. Röviddel a háború után egy tökéletes csoport technikai kitűnően berendezett izzólámpagyárat létesített, amely azonban csakhamar megszűnt, mert az ország izzólámpaszükséglete túl kicsinynek bizonyult, viszont a termelési többletnek külföldön való elhelyezésére akkor még gondolni sem lehetett. Nemsokára még egy kísérlet történt ebben az irányban és annak ellenére, hogy az akció élén tekintélyes szakemberek állottak, a fentiekhez hasonló okok miatt, ez a próbálkozás is kudarcot vallott. Hasonlóképpen nem sikerült Romániának egy telefon- és távirókészülékek előállításával foglalkozó ipart létrehozni és egy vállalat, amely a háború után ilyen készülékek gyártására alakult, nemsokára kénytelen volt más elektromossági cikkek termelésére áttérni. A bukaresti telefonközpont kibővítését és automatizálását az amerikai Western-koncern végezte el. Tábori telefonkészülékek gyártásával egy temesvári gyár foglalkozott néhány éven át. A gyár azonban nemrég kénytelen volt üzemet beszüntetni, mert a magas védővám ellenére képtelen volt rentabilisan dolgozni a kereslet csekély volta miatt. Nem sikerült kábel- és szigetelt drótipart sem létesíteni Romániában. Ezzel szemben a belföldi ipar ugyszólván teljesen fedezi a szükségletet, akkumulátorok és elektromos battriákban. Elektromos szigetelő-csőveket is kielégítő mennyiségben állítanak elő az országban és ezt a cikket olyan magas vámm védi, hogy a bevitel teljesen lehetetlen.

A középeurópai államok abbáziai vámkonferenciája. A napokban zajlott le Abbázában a középeurópai államok vámkonferenciája, amelyen Ausztria, Olaszország, Magyarország, Jugoszlávia és Csehszlovákia képviseltették magukat. A konferencia a tranzit-forgalom vámfarmalitásainak egyszerűsítéséről tanácskozott és elhatározta, hogy a tranzit-szállítványok részére egységes vámiratokat fognak életbe léptetni, azonkívül a vámenellenőrzést is egyszerűsíteni fogják.

Hivatalból vámolják el a Csehszlovákiába irányuló állatszallítványokat. A vámvézigazgatóság december 10-ikén kelt 320726 számú rendeletével értesítette az összes vámhivatalokat, hogy a Csehszlovákiába irányuló állatszallítványokat ezentul a vámtisztviselők fogják hivatalból elvámolni és a verifikálás után, amely az állategészségügyi ellenőrzéssel egyidejűleg történik, a küldeményeket az első vonattal kell Csehszlovákiába továbbítani. Ezzel a rendelkezéssel az állatszallítványok mentesülnek a fognak a CFR-vámirodáknak fizetett elég magas kommissziós díjak alól, azonkívül pedig biztosítva lesznek arról, hogy a szállítványok továbbításában nem lesznek az eddigiekhez hasonló késések.

Tőzsde

Cluj-Kolozsvar, december 19. A piac változatlan árfolyamok mellett változatlan. Névleges kurzusok: Zürich 3125—3130, Newyork 161.50—162, London 790—791, Páris 633—640, Milánó 870—875, Prága 480—482, Budapest 2835—2840, Bécs 2280—2285, Berlin 3870—75.

Zürich. Nyitászárlat: Newyork 51785, London 252820—252780, Páris 2038—203850, Milánó 2811—281050, Prága 1534, Budapest 9060, Belgrad 91220—912, Bukarest 320, Varsó 5810, Bécs 7305—7310, Berlin 12372 1/2—12373.

Savak, vegyszerek
legolcsóbban kaphatók
Cserő B., Arad
Piata Avram Iancu 22.

„PETROLUX”
csodafény-égő
a legjobb és legpraktikusabb
karácsonyi ajándék!

Legolcsóbb
világítás!

„PETROLUX”
Timisoara,
IV., Str. I. V. V. 28.

Moskovits & Comp.

CLUJ

főpostával szemben

Szenzációs karácsonyi ajándék

árak:

24 drb. valódi berndorfi alpaca evőeszköz volt ár 2500 most	Lei 1326
6 szem. valódi porc. étkező készlet színes volt ár 1060 most	Lei 890
6 szem. valódi porc. teás, kávé készlet színes volt ár 480 most	Lei 360
6 szem. üveg kompot vagy tézstás készlet	Lei 63
6 szem. vizes készlet 63, boros készlet 53, likőr készlet	Lei 43
6 drb. china ezüst kávé kanál	Lei 144

amely erre az egyetemi laboratóriummal analízáltatta az árut. Az egyetem vegyvizsgáló intézete, amelynek 1000 lejt kellett fizetni a véleményért, írásbelileg kijelentette, hogy az áru nyers állapotban van. Ennek alapján a vámhivatal az árumintát ismét az állami vegyvizsgálóhoz tette át, amely újabb 200 lejért most már szintén nyersnek deklarálta a kakaó

ymást gó
ól jelentik:
osában két
kutatótt. A
sötétségben
miután köl
ék egymást,
és követ
riselő azon
veszélyesen
rdélutánja.
soporja va
első kultur
negtöltő kö
a helyi
lyen szántó
lott szomorú
asszimiláció
onizmus tér
szonyi Géza
dott referá
világkong
azoknak je
ionista moz
trijától. Dr.
Keren Haj
palesztinai
áról tartott
st. Az elő
Kelet fele
szavakban
ajaira, szoli
eljes bekap
gót. A leg
elnök né
minden te
főjegyjő a
őt, hogy
yabnyadról
mberi képi
i vandaliz
rtok kalau
mólásokra
egréműlve,
zsidói kö
gazolják a
a beigért
miután a
gok veze
miatt eltá
nyugtalan
pozíció
nagy része
visszatási
n akadtak
hatalmá
az ívet.
selekedtek,
lyes visz
ány aláírás
t. Greavu
tor hangv
Uj Kelet és
tőt, hogy
járás in
patiszt
házában
okat
an
n
ban
él
13
e.
sonyi
1. 8.
ésdrószlet

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy órára

X. évfolyam * 2

* 1927 dec. 22 Csütő

* 5688 Kiszlev 2

Népszavazás

Külpolitikai

Németországban külső eszméjét vetették fel. Azt tan új és imponáló. Arra a német nép döntőn afő sen-e a német hadügymű hajókat, vagy sem? Két dolgozó németek lelkiük hajók ellen szavaznának mégsem fog megtörténn német fajvédők és tábor keresni. Akárhogy-n tört egy bizonyos, hogy enne nak az eszméje először v tételelem folyamán s arra az idők egyre jobban érn lati tekintetben is, a kor mus eszméjének. A csataha jelentettek a béke eszméj az eszme harcok a csataha nünk és remélünk kell, nemes küzdelemben nem lesz a győzelem.

Aki eddig hitt a musso forgató ájtatoskodásában, tisztán láthatja, miről van értheti Jugoszlávia ideges Franciaországát is Olaszor melynek kormánya egyre sággal építi ki a béke je gos Európában a neomilit várait. A legutóbbi albán titkai kipattantak s ma m Olaszország, helyesebben a nem azért dobban Albánia szánta ezt a civilizálata kultura áldásaiban akarja nem azért, hogy a milita szánára lerakódó helyet k niában Mussolini imperial bánia lefizett főnökei elhitetni a világgal, ho európai nívóra akarja em meg akarja védeni a jugo s ime most már napnál v Olaszországnak semmi m Albániával, mint az, hogy katonai gyarmatává súly megérdemli sorsát és beiga hogy Olaszország múltó Albániában és csakis Alt hatta meg.

Az orosz ellenzék leszere egyes sajtóirodák fantáziáj szibériai száműzetéséről, k adott hirt és most egyszer Trotzkijék egészen jó fiuk, ellenzékieskedtek, hogy h hessenek Stalin erős kezét mentalitás csodálkozva néz ményeket, melyeket sem ké sem kellően felfogni nem szágban ma is titokzatosar váltakoznak a dolgok, min ország idején: a szélsősége ma is alig értik meg. Egy yos és ez az, hogy a sok lán Európának is örvend úgy Oroszország felől elha polgárháboru véres árny uralma tulajdonképen a j konszolidációját jelenti, bék irányzattal s a lehetőségig orosz iparfejlesztési célokra nálásával. Trotzkijék tul orosz paraszt tömegektől fé és lenini tradíciókat s a uralmat akarták kiterjeszta megek fölött is. Ugy látszik Stalinék reápolitikája még kodott, a dogmát ezuttal adottságok kényszerítő ere

Owen szenátor lőporos ho Európát interjúban. Mi hasonlatát és kijelentjük, ho lőporos hordó, ugy a titk tagjai az égő kanccok. O eddig szokatlan őszinteség

Színház és Művészet

A Faust vendégszereplőkkel a kolozsvári Operában. A kolozsvári Opera szombat este két vendégszereplő fellépésével hozta színre Gounod operáját. A rég nem játszott opera előadására nagy ambícióval készült az együttes, de a nagy igyekezetet nem koronázta az az erkölcsi siker, amelyet az igazgatóság az előadástól várt. Margareta szerepében Aidonne d'Etolie bucaresti énekesnő közepes tudásáról tett tanúságot kolozsvári első fellépésekor. A művész női lírai szopránja főleges versenyét csinál a sokkal kvalitásosabb kolozsvári énekesnőinknek. Sem megjelenése, sem játéka nem emelték túl a vidéki színpadok átlagán. Faustot a kolozsvári baktisok népszerű Andreescuja énekelte nagy igyekezettel, ez azonban nem övta meg néhány idegesítő gikszerből, amely nagyban hozzájárult az estély középserűsítéséhez. A legnagyobb elismerés és kitűnő kritika illeti meg azonban Ujeicu Mefisztóját. Ujeicu már régen megért arra, hogy világvárosi színpadon folytassa nagysikerűnek induló művészkariertjét. Tömör, a legmélyebb regiszterekben is tökéletes csengésű basszusú a Mefisztó nagyszerű szerepében kiválóan érvényesült. Ujeicu szombat este első fellépésének öt éves évfordulóját is ünnepelte, amely különös alkalom volt arra, hogy a nagytehetségű művész tudásának legjavával szolgáljon az öt lelkesen ünnepelő közönségnek. Florentin szerepében bemutatkozó Demetrescuban kiváló énekest volt alkalmunk megismerni, aki szépen csengő, magas baritonjával többször nyitászínű tapost kapott a szépszámú közönségtől. A Walpurgisz éj balletje mesteri volt, Ligeti József és Elera Penescu szólószámai szenzációk. A zenekar és kórus kifogástalanul működött. (—Jay.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Kedd: Hotel Napoleon. (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 23. szám, A. Sorozatszám: 150.) Szerda: Román előadás. Csütörtök: Román előadás. Péntek: A gerolsteini nagyhercegnő. (Operette repris. Premiére-bérlet 21. szám. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihásszal. Sorozatszám: 151.) Szombat d. u.: Borsszem Jankó, vagy Az elátkozott hercegnő. (Gyermekek előadás olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 153.) Szombat este: Nincs előadás. Vasárnap fél háromkor: Peleskei nótárius. (Olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi István föllépésével. Sorozatszám: 153.) Vasárnap 6-kor: Edenkert. (Ujdonság 6-adszor. Poór Lillivel. Sorozatszám: 154.) Vasárnap háromnegyed 9-kor: A gerolsteini nagyhercegnő. (Bérletszűnetben. Kolbayval, Mendé Klárral, Lászlóval, Ihásszal. Sorozatszám: 155.) Hétfő 3-kor: Akáczfaviág. (Operetteujdonság 19-edszor. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 156.) Hétfő 6-kor: A szombatesti hölgy. (Ujdonság 6-adszor. Poór Lillivel. Sorozatszám 157.)

Olcsó zeneművek

Bartók, Román néptáncok	60
— Román karácsonyi dalok	80
Beethoven összes szonátái	300
— összes szimfóniái	240
Chopin összes keringői	60
— összes mazurkái	120
— összes balladái, Polonaisei á	80
Grieg, Peer Gynt suite I, II. á	80
— Lierische stüchét	80
Liszt, összes magyar rapszodiák I, II. á	100
Mozart összes szonátái	150
Menoelsohn, Lieder, ohne Worte	80
Schumann, Jugendalbum	60
Opern in Heim I, II. 20—20 legszebb operagyűjtemény á 320 lej, együtt	600
Operák. Aida, Traviata, Carmen stb. a Musik f. albéből	25
Brahms Bruchner, Hajdu, Rubinstein, Tschaikowsky fűzetek a Corona Collectionből	25
Bárd, Moravetz, Nádor és Rózsavölgyi karácsonyi albumok	175

Énekalbumok

Schubert Album I—IV.	160
Schumann Album I.	120
Schumann Album II—IV.	160

Hegedűdarabok zongorakísérettel

Beethoven összes szonátái	240
Hajdu összes szonátái	120
Mazart összes szonátái I/II.	120
Opern in Heim I/II. 20—20 legszebb operagyűjtemény	140

Az itt fel nem sorolt összes kották is megvannak raktárunkon és azokat azonnal szállítom.

Jegyzéket azonnal küldök bérmentve

Király János
zeneműkereskedés
Cluj, Főtér Plehánia-ép.

Hétfő háromnegyed 9-kor: Mesék az írógépről. (Operetteujdonság 8-adszor. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihásszal. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 158.)

Kedd 3-kor: Broadway. (Ujdonság 6-adszor. Olcsó helyárakkal. Poór Lillivel, Tárayval, Janovics Jenővel. Sorozatszám: 159.)

Kedd 6-kor: Csattan a csók. (Operette ujdonság. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihásszal. Sorozatszám: 160.)

Kedd háromnegyed 9-kor: Fecskefészék. (Operette ujdonság. Kolbayval, Lászlóval, Ihásszal. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 161.)

A színházi iroda hírei

Ma este: Hotel Napoleon. Harmadik előadása lesz ma este a legvidámabb, legfrisebb, legkacagatóbb párisi bohózatnak, a Hotel Napoleonnak.

Gerolsteini nagyhercegnő. Olyan operette-repris lesz pénteken este a Magyar Színházban, amely sokszorosan túl szárnyalja a legmodernebb, legdivatostabb operette premiére érdekességét és értékét is. A Hoffmann-meséi, Szép Helena, Orpheus az alvilágban komponistájának, Offenbachnak leghíresebb, a legszebb operettejét, a Gerolsteini nagyhercegnő-t fogják 30 évi pihentetés után előadni. Nagyapáink és apáink amikor valami nagyon szép színházi estéről akarnak megemlékezni, nem tudnak szebbre gondolni, mint a Gerolsteini nagyhercegnőre. Száz mod-rn operette táplálkozott azóta a Gerolsteini nagyhercegnő pazarul gazdag melódiáiból. Hónapokig tartó megfeszült munkával készítette elő a színház a Gerolsteini nagyhercegnő várva-várt reprisét. Izsó Miklós rendező, Stephanidesz József dirigálja a Gerolsteini nagyhercegnőt s a főszerepeket Kolbai Illdik, Mende Klári, László Andor, Réthelyi Ödön, Leövey Leó fogják játszani. Vasárnap a karácsonyi ünnepek elő estéjén megismétlik a Gerolsteini nagyhercegnő előadását.

Templom egere. Közvetlenül a karácsonyi ünnepeket követő napon nagyon érdekes premiére lesz a Magyar Színházban. A Dr. Szabó Juci szerzőjének, Fodor Lászlónak legújabb darabja, a „Templom egere” példátlanul nagy sikert aratott Budapesten, a Vígyszínházban. Nap nap után zúfolt nézőtér kitörő és hangos tetszése kíséri a „Templom egere” előadását. A „Templom egere”-ből nagy szorgalommal folynak a próbák a színpadon és a jövő hét szerdai estéjén lesz a bemutató előadása a férfi főszerepben Táray Ferencsel.

Jó gyermekek! Igérjétek meg szüleiteknek, hogy jól fogtok viselkedni s akkor el fognak benneteket küldeni szombaton délután 4 órakor a Magyar Színházba, ahol olcsó helyárakkal fog színekerülni Borsszem Jankó, vagy az Elátkozott hercegnő című tündéri mesejáték.

Ingyen
nem adunk semmit mert

Ingyen
nem kapunk semmit

jó árut
szép árut
olcsón

Karácsonyra mélyen leszállított árakban adunk

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii No. 12.

Szörme miKádó Lei 4000

Átmeneti kabátok

Börkabátok

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-
áruháza Főtér 14.

SPORT

AKKASE országos ping-pong versenyt rendez Kolozsváron

Kolozsvár. A KKASE ping-pongszakosztálya folyó év december 25-én délután 4 órai kezdettel a Farkas ucai katolikus gimnázium tornatermében országos ping-pongversenyt rendez a következő számokkal:

1. Férfi egyes, 2. Férfi páros, 3. II. oszt. férfi egyes, 4. Ifjúsági férfi egyes, 5. Hárm-as csapatverseny, 6. Kezdők versenyé.

A versenyen csak az FSSR körélelékebe tartozó egyesületek igazolt tagjai indulhatnak. A II. oszt. versenyen csak az indulhat, aki II. oszt. vers nyt már nyert meg, vagy I. oszt. helyezést nem ért el.

Kezdők, azok, akik nyilvános versenyen még nem vettek részt. Az ifjúsági versenyek korhatára 18 év. A hárm-as csapatversenyben n egyesületeknek csak egy csapat indulhat.

A verseny 5-szes számai kiesési rendszerrel bonyolítottak és azokou Shazengers labdák használtak. Nevezési díjak: férfi egyes számokra 80 lej, II. oszt. férfi egyes és ifjúságra 60 lej, páros számokra 120 lej, csapatversenyekre 150 lej csapatonként, kezdők részére 40 lej személyenként.

Nevezési zárlat december 24. Nevezések Szentkovits Laos sz. o. vezető címére (Str. Memorandului—Unió-ucca 9. sz.) küldendők.

A férfi egyes győztese tiszteltdíjat, a második és harmadik helyezett arany, illetve ezüst érmet ny-r. A többi számok első helyezettje a KKASE plakettjét, a második és harmadik helyezett pedig ezüst, illetve bronzérmetet kapnak.

Románia skibajnokságai. Románia skibajnokságai 1928 február 1—5-én kerülnek előntésre Brassóban, Miklós királyi herceg védnöksége alatt. Nevezések 1928. jan. 28-ig küldendők Medeleanu kapitány (Brasov, Grupul I. Vanatori de Munte) címére. Nevezési díj 50 lej versenyámonként.

Román csapat Görögországban. Több magyar csapat után a budapesti Unirea Tricolor, Bukarest ezévi bajnoka is meghívást nyert Szalonikiból, ahol már karácsonykor vendégszerepeln fog. Ellenfelei az ARIS és PAOC lesznek. A bucaresti csapat vendégjátéka elé nagy érdeklődéssel tekintenek bel-földi sportkörökben.

Bonyolódik a román—magyar sportkonfliktus. Az FSSR a Semlerüggyben újabb levelet intézett az MLSzhez, közölve, hogy Semler kiadatását megtagadó távirata hiteles volt és ezt irásban is megismétli. Miután az MLSz aligha fog eltérni eddigi álláspontjától, biztosra vehető, hogy a két ország közötti kartell felbomlik és a sport-érintkezés is alighanem megszakad mindaddig, míg a FIFA nem dönt.

Ismét működik a Haggibbor vívószakosztálya. A téli szezon beálltával a Haggibbor vezetősége reorganizálta korábban szép sikerekkel működött vívószakosztályát. A szakosztályban máris ott találjuk Cluj aktív zsidó vívóit, kik váltatve fáradoznak a szakosztály programjának elérésében. Az érdeklődők Schenker mester iskolájában (Katolikus gimnázium) minden hétfő, szerda, péntek este 7—9-ig informálódhatnak. Az érdeklődők javára szolgál, ha minél előbb jelentkeznek.

Külföldi sporteredmények:

Athén. Ferencváros—Olimpiakis 4:2 (2:0). Góllövők Kautsky, Kohut, Szedlacek és ismét Kautsky. Állandó Ferencvárosi főlény.

Belgrád. Bástya—Beogradsky SC 3:1 (1:0). A gólokat a vendég Stoiffán (2) és

Remington modell 92 és PORTABLE a világ legjobb írógéppjei. Révész Ernő, Targu-Mures. Kérjen ajánlatot!

FOCUS
tűzifavállalat

előnyösen ismert tűzifaberzési forrás, Cluj

Str. Gheorghe Enescu 3.
Tel. 4-88 (volt Gyufagyár-u.) Tel. 4-88

Művészi blondel képkeretek

Keretek javítását, mindenféle aranyozásokat szak-szerűen készít Somlyai, Cluj, Str. Iuliu Maniu 7. sz.

Hossz ragták. A mérkőzés 25 centiméteres havon, dermesztő hidegben folyt le. A me-zőny legjobb embere Staffjan.

Budapest. Magyar—csehszlovák válogatott mérkőzés 14:2. Legsúly: Kocsis győz Jelinek ellen. Bantamsúly: Száles legyőzi Hertl. Pehelysúly: Gelb győz Trminek ellen. Könnyűsúly: Szobolevszky legyőzi Peseket. Weltersúly: Endre nyert Poetschel szemben. Középsúly: Hermanek győz Micicsák ellen. Kisebbsúly: Bokody legyőzi Hockyt. Nehé-súly: Frank győz Mudiannal szemben.

Gróza János

folyó hó 19-én reggel hat órakor, 60 éves korában, esadenesen elhunyt.

Temetése folyó hó 21-én, szerdán délután 2 órakor lesz a temető halottas házából.

Nyugodjék békében!

Tápláló Izletes

ENZYMALT

név alatt sűtőpasztát hoz forgalomba.

Ezen készítmény használata által a kenyérsűtés lényegesen egyszerűbbé, gyorsabbá és takarékosabb válik. A kenyér egy harmadával nagyobb lesz, mint ezen szer használata nélkül és frissességét a sűteménynek napokon át megőrzi.

Tápláló, egészséges, a sűteménynek rendkívül kellemes illatot és ízt ad.

Használható kenyérben és bármilyen cukrász- vagy félsűteményben egyaránt.

Kapható fűszer- és lisztüzletekben, valamint a Bürger-gyárak vegyeszeti osztályánál Targu-Muresen.

Helyi képviselő az ország minden részében felvétetnek.

Apróhirdetések

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű leveleket csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknél 150.

Óra könyvelést vállal perfköt könyvelő. Ajánlatokat „banktisztviselő” jellegére a kiadoba kérünk.

Órákönyvelést és évi mérleg készítését vállalja mérlegképes könyvelő. Cím a kiadoban.

Belga kirakat-tábla-űveg cca 8 mm. vastagságban 1 drb. 108—278 nagy, 1 drb. 108—178 nagy, mindkettő külön 10 ctm. széles erős ajtókerettel ellátva jutányosan eladó. Goldmann Herman, Reghin.

Fűszer üzletben jártas leány pénztárnoki vagy más állást vállalna. Megbízható jellegére.

Zongora

Stelzhammer gyártmányu kintinó hang-gu teljesen jó állapotban 28.000 lejért sürgősen eladó.

Rosenberg
zongora raktár Cluj
Calea Victoriei 5